

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opggericht door Kolonel D. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
INLICHTINGDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te DJOKDJA, Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“ en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: Cheribonsche Histories. — Feuilleton. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. — Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verre Vreemde. — Meded. — Mutaties van 4 tot 11 April 1923.

Voor de Tropen

is het beroemde merk

„His Master's Voice“
GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.
De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.
ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
Agent der Gramophone Comp. Ltd.
PASSAGE 46 TEL. H. 3778

Cheribonsche Histories.

Met zijn dubbel stel sultans en zijn koninkje-nden resident, met zijn gevaarlijke ligging tus- sam twee Javasche Grossmächte, Mataram en Soerabaja, zijn vroegtijdige aankleving van den Is- land zijn suprematie over een deel der Preanger-landen, zijn „houtryk en leeftogtig lantschap“, dat krachtig bijdroeg tot de baten der loffelijke Compagnie, heeft Cheribon langen tijd eene bijzon- der plaats ingenomen onder de provinciën van Java.
Sedert de dagen waarin het groote handelsli- den ook over dit gewest zijne vangarmen uit- strekte en er zich aan vastzoo; sedert de E. Maat- schappij door een zoogenaamd traktaat, juister een verdrag, het recht verkreeg om hier een fort te bouwen en een resident te vestigen, werd onder de besturende „ministers“ geen residentie zoo

PIERRE MATFELD
COIFFEUR POUR DAMES
Nouveauté Parfums espagnols
„Myrurgia“
PASSAGE 13 - LA HAYE - TEL. 1606

Volgt de uitslagen van alle belangrijke ritten door de heele wereld;
Vraagt de meening van onbevooroor- deelde deskundigen
en Gij koopt zonder twijfel een
Harley- Davidson
In alle voornamste plaatsen van Holland en Koloniën Agenten en Service.

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Fa B. SCHOEMAKER
WESTEINDE 29 DEN HAAG TEL. H. 3852
Engelsche Kleermakerij
... Bontwerkers ...
Complete Militaire Indische Uitrustingen

begeerlijk geacht als juist deze. Vijf en twintig dui- zend gulden 's maands aan inkomsten waren, ook volgens den maatstaf in de 17de en 18de eeuw, een buitengewoon cijfer. Zelfs de gouverneur van Java's Noord-Oostkust had het naar verhouding niet breeder.
Zoo getuigde ook een van deze laatsten, de raad van Indië Nicolaas Hartingh, toen hij in het gou- vernementshuis te Samarang eene memorie op- stelde voor zijn opvolger v. Ossenbergh, en daarin over de hem ondergeschikte residenten schreef:
„Onaangesien alle deze heylsamen ordres, zoo hebben velen my al wat ergernis gegeven door hun trots en baatsugtig gedrag tegens den inlander, spelende by wylen zodanig den gebraden haan, dat het onverdraaglyk is, ja zy geven zich meer air als

F. P. JANSSEN Rijksstraatweg 135 WASSENAAR

Tel. KIEVIET 562 (Haagsche aansluiting)

REPARATIEWERKPLAATSEN VOOR AUTOMOBIELEN

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

BESCHIKBAAR.

Firma A. NIJLAND - Almelo
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
levert U doelmatige
UITZETTEN EN UITRUSTINGEN
Wij leveren ook bij elke hoeveelheid
BED-, TAFELINNENS, HUISSH. GOEDEREN, ENZ.
Zichtzendingen ook naar de Tropen op iedere
aanvraag franco.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSSEN
Eenig adres: **Koninginnegracht 1°.**
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

een gouverneur zelfs, ryden met vier paarden voor hun wagen, den trom en het geschut als voor een relictje gebruykende, dat egter op nieuws weder is geïnterdiceert. Of het wat helpen wilde! Voor ons waren alle deze gasconades niets, maar daar komt dan nog by eene belaggelyke imaginaire verbeelding en trotsche verwaantheid met den inlander veragtelijk te behandelen en door alle listen en lagen te bedriegen, en hen van het hunne te helpen met woeker en negotie, enz., waardoor in waarheid zij een walg van ons krygen, en dan betaalt gemeenlyk de Comp. de ballen, dat God beter 't maar al te veel de ondervinding bewaarheid heeft; zij kunnen als heertjes leven, ja beter als een Gouverneur, zelfs hebben eenigen vry meerder inkomsten en mij is onbewust dat er beter bedieningen in India zijn, hebbende buytendien omtrent alles een ruym veld, maar zijn ook in die verbeelding daar eenlyk geplaatst te zijn om geld te winnen, steunende op hunne vrienden.”

Wanneer er nu iemand was die een „ruym veld” had, een ruym begrip van hetgeen hij doen mocht, dan was het de resident van Cheribon. Want zijn gewest behoorde niet eens onder het gouvernement van Java's Noord-Oostkust; het ressorteerde rechtstreeks onder de regeering te Batavia. Bij zijne doorgaans „geruste prefecturen” zat de resident daar als op een goudmijntje, en kon na vier jaren millionair zijn. Ary Huysers, de auteur der *Beschrijving van de O. I. Etablissements*, verklaarde daarin „dat Cheribon niet ten onregten onder de Officiën het neusje van de Salm genoemd word.” Want, voegde hij er met eenige zalving bij, „op Conquesten daar het de Maatschappij wel gaat, kan het ook voor hare Ministers niet onvooroordeelend wezen.”

En het ging hier de Maatschappij inderdaad wel; de verhouding tusschen baten en lasten maakte eene „aangename vertooning.” Aan suiker, indigo, rijst, garens, koffie, djatihout, enz. werd door het gewest zooveel opgebracht, dat de gages voor de Comp. dienaren en voor de ongeveer honderd „Bezettingen” van het fort *De Beschermers* in vergelijking daarmee slechts een gering cijfer vormden.

Feuilleton.

Van Curaçao naar Panamá.

(SEPTEMBER 1922).

Na het vorig jaar door den abnormaal hoogen dollarcoers onze reis naar het Panamakanaal te hebben nitgesteld, konden we nu aan onzen lang gekoesterden wensch gevolg geven, dat meesterwerk van sluzentechniek te gaan zien.

Woensdag 30 Aug. stevenden we omstreeks 4 uur de haven van Curaçao uit, aan boord van de „Crijnsen”, een der uitnemende stoomschepen van den Kon. West-Indischen Maildienst. Daar de zee kalm was, en ook de 4-daagsche overtocht zoo bleef, was het zelfs voor de meest vatbare naturen niet mogelijk iets van zeeziekte te bespeuren, zoodat we ten volle van het heerlijk zeezeisje konden genieten.

Lang duurde het niet, dat we uitsluitend lucht en water te zien kregen: Vrijdagmorgen in de vroege lagen we reeds aan den pier van Puerte-Colombia, de haven van Barranquilla, een belangrijke handelsstad van de Zuid-Amerikaansche staat Columbia. Daar de boot eerst tegen den avond weer vertrekken zou, hadden we mooi gelegenheid in Barranquilla te gaan „passagieren”.

Zonder ongelukken wandelden we den zeer ontredderden langen pier af, en waren we zoo gelukkig in het zeer onaanzienlijke Pt. Colombia al gauw een extra trein te krijgen, die ons voor twee dollar per persoon in ongeveer drie kwartier naar Barranquilla bracht. De gewone prijs is 1½ dollar, doch daar er slechts enkele treinen per dag loopen, laat men bij aankomst der booten, „bij genoegzame deelneming”, een extra trein gaan.

Aan natuurschoon levert het traject niet veel op. Aan de eene zijde heeft men aanvankelijk uitzicht op de ruime baai, waaraan Pt. Colombia gelegen is, terwijl men later aan beide zijden door wat laag heuvelland spoort, met hier

Te samen met koffie was rijst het hoofdproduct. De uitgestrekte alluviale vlakten van Java's Noordkust leverden het gewas in zulk een overvloed, dat Jan de Marre deze residentie durfde te vergelijken bij het bijbelsche land Gosen; in staat geheel het Indische Egypte uit zijne voorraadschuren te voorzien.

En gy, o Cheribon, met alle uw lustplantaadjen, Daar steeds de Lente heerscht op zoveel boompluimaadjen, Gewenschte Korenschuur, daar 't nuttig Rystgewas Met zo veel arbeids word gewoekert uit moeras! Gy, ander Goozen, dat gantsch Java, nu geborgen Voor hongersnood, altoos van voedsel kunt verzorgen, Enz.

Over dit productief gewest regeerden de islandsche sultans *de jure*, de Hollandsche resident *de facto*. De investituur van een nieuwen sultan geschiedde zeker met ostentatie genoeg. Hij werd den aloon aloon uitgeroepen „in volle stafie, met militaire honneurs en trompetters, in tegenwoordigheid van alle groote en mindere hoofden”, terwijl de kanonschoten uit het fort den volke koud deden, dat er weder een afstammeling van de aloude priesterdynastie met het gezag bekleed was. Doch in werkelijkheid berustte dit gezag bij den vertegenwoordiger der Comp. Het bestuur, alle huishoudelijke beschikkingen en die van het rechtswezen gingen uit van Depati-rijksbesieders, maar onder het oppertoezicht van den resident. De Comp. had aan zich getrokken de inkomsten van het sultanaat, de in- en uitgaande rechten, de verpachting der topbanen, het hoofdgeld der Chinezen, het slaan van looden pitjes als pasmunt, enz., en keerde daarvoor zekere jaarlijksche retributie af. Eveneens voor de 4 à 500 kojangs rijst en de 22 picol indigo, welke de sultans jaarlijks moesten opbrengen. De regenten van de rechtstreeks aan de Comp. onderhoorige gewesten hadden ten dezen eveneens hunne verplichtingen, zoodat geheel Cheribon met de aanhoorige Preangerdistricten bij den directeur-generaal te Batavia te boek stond voor een quantum van 68 picols indigo. De grond van het gewest eigende zich uifnemend voor deze cultuur, waarvan de Marre zong:

en daar soms vrijwel Hollandsch landschap. En al heel gauw krijgt men de Magdalena-rivier in het oog, waaraan Barranquilla gelegen is. Genoemde rivier, die, van zee af eerst bij laatsgenoemde plaats bevaarbaar wordt, is van groot belang voor het land, daar Columbia weinig spoorlijnen telt, en de rivier dus als belangrijke vervoerweg kan dienst doen. Breede, hooge raderbooten, die meer op dan in het water liggen — de rivier is n.l. op vele plaatsen, zeer ondiep — brengen de reizigers dagen ver het land in, vanwaar men dan, van de een of andere landingsplaats, per spoor (b.v. naar de hoofdstad Bogotá) of per rijder zijn reis vervolgt. Een vreemden aanblik geven die booten aan de kade van Barranquilla, door hun eigenaardigen bouw; ze doen denken aan groote vloten, voor laadruimte gebruikt, en daarop rechtstandig zware balken, die het bovengedeelte van het schip torsen, voor verblijfplaats der passagiers ingericht.

Hoewel Barranquilla een drukke, bedrijvige handelsstad is, met modern ingerichte Banken en groote magazijnen, doet zij, van uit een schoonheidsoogpunt bezien, niet veel genieten. Niet veel opmerkenswaardige gebouwen, smalle, goedgecemente trottoirs, waartusschen diep en ongeplaveeld de hobbelige rijweg ligt, een onderwetsch, open paardstrammetje, en boven dat alles een verzengende zon van onzen rondrit door de stad kon dan ook alleen maar het nieuwe gedeelte, het Prado, ons bekoren, dat open en ruim met flink aangelegde avenues en mooie, vlakke wegen, een hooger gelegen terrein inneemt, waardoor het daar ook frischer wonen is, doch, naar het zich laat aanzien, alteen bestemd is voor hen, die van ruime middelen voorzien zijn.

We brachten een bezoek bij den Hollandschen Consul, die ons met zijne familie gastvrij ontving. Het is bewonderenswaardig, hoe deze oude, 79-jarige heer de Sola, Curaçaoënaar van geboorte, doch jaren en jaren in deze Spaansche omgeving gewoond hebbend, nog met opgewektheid zijn dagelijks werk verricht, en met liefde bezield is voor ons Hollandsch Vorstenhuis. We kwamen er juist een dag na Koningin's verjaardag, 1 September, en in de ontvangzaal zag men nog overal de bloemen en de rood-wit-blauwe vlaggetjes, die den vorigen dag tot opluistering gediend hadden bij de gezellige receptie, ter eere van Koningin's geboorte-

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN
Brandtstraat 2-6 Telefoon M. 1478
Ie Van den Boschstraat Telefoon B. 178
DEN HAAG.
Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamslagerij, annex
Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek.
(1882-1922).

Haagsche Steenkolen-Maatschij
voorheen J. KEMPS
Hofleverancier
Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

MIDDELBARE TECHNISCHE SCHOOL Thomsonlaan 92 'S-GRAVENHAGE

OPLEIDING binnen 8-10 maanden voor het Kon. Staatsdiploma voor Machinisten, tevens opleiding voor Opzichter b. d. Staatspoor in Ned.-Indië met diploma der school, akte Wiskunde en Machineteekenen en Opzichter van den Waterstaat.

INTERNAAT EN EXTERNAAT

Vele referentiën — Spoedige aanmelding

DAG- EN AVONDLESSEN

Spreekuren van 12-2.30 en van 6-8 uur

Is niet alleen dat gy op deze schatten bralt, Gy haart ook Indigo, dat als een hemelsch smalt door kleur en gloed het hart der Vorsten kan bekooren, Wanneer die schoone verf, op 't grootsch fluweel herboren, En kunstig door den glans des Diamants verrijkt, Als 't hemelsblauw gewelf met duizend starren prijkt.

Intussen was dit „hemelsch smalt“ dikwijls van vrij slechte hoedanigheid; zóó, dat bewindhebbers op het Oost-Indische Huis er over morden. De sultans en regenten letten zoo nauw niet op de kwaliteit, als de kwantiteit er slechts was. De Comp. had op haar domein indigomakers in dienst, meest Duitschers en afgedankte soldaten, die vaak weinig zorg besteedden aan het bereidingsproces en hun tijd nog wel aan andere bezigheden dan aan nila-planten wijdden. Zoo verklaarde de resident v. d. Beeke dat, vóór zijne komst in Cheribon, drie regentschappen „ellendig geteisterd en geruïneerd waren geworden door twee à drie elkander opvolgende, knevelende, sluwe indigomakers, die op stille en bedekte wijze land en volk uitmergelden.“ Van een hunner den gewezen busschietser Fiedler, heette het: „Schandelyker conduites heb ik nog nooit in een mensch aangetroffen, en al zijn bevorens ingezameld vermogen is bijna door den drank verzwolgen.“

Welnu, op zulke wateren vangt men zulke vissen; en de Comp, welke de voornaamste inlandsche producten voor een prijsje opvorderde, vond in hare dienaren getrouwe navolgers. Men had er met vader Cats van mogen zeggen: „Soo de kloek is, soo de klepel. — Soo de pot is, soo de lepel.“

De sultans moesten ook de houtkappers leveren, die onder opzicht van de Comp. boschgangers zooveel balken kaptten als de „eysch“ was. Jaarlijks werden te Indramajoe vijf groote houtvloten samengesteld, om naar de stapelplaats te Batavia gevoerd te worden. 't Gebeurde echter wel, dat daarbij de zeeroovers hun slag sloegen. Aldus in 't jaar 1792, toen drie zulke vloten van de reede werden „weggekaperd.“ Een nog drukkender servituut was de leverantie van koelies voor de waterwerken te Batavia. Ten einde de steeds verzandende monding van de Kali Besar op de vereisch-

te diepte te houden, werden jaarlijks tweehonderd inlanders uit Cheribon gerekwireerd, aan welke men den naam van „modderjavanen“ gaf. Wanneer deze lieden na maanden baggerens bij slechte voeding en betaling naar hunne negorijen werden teruggezonden, dan waren zij door uitputting, ontbering en ziekte gewoonlijk meer dan gedeceimeerd. De regeering handelde met deze vreemde „modder-aars“ als de duivel met de lakkebossen; de scheepvaart had hare eischen, sedert de baggermolen door den opperkoopman Faes uitgevonden, reeds lang „achter de bank“ was geschoven. Eveneens werd de bevolking geplaagd door de zoogenaamde springtochtjes der sultans, „wanneer zij onder veel schoon schijnende pretenxten met hun machtig groot gevolg de negorijen na goedvinden steeds rondloopen, zonder den resident kennis te geven, zijnde er niets dat den gemeenen landzaat meerder drukt dan deze dikmaals herhaalde bergtochtjes of speelpartijen, welke op eens eene gansche negorij verarmen.“

Doch dit was niet geheel juist. Er was iets dat den landzaat inderdaad meer drukte dan een hoog bezoek, 't welk men even goed een plundertocht had kunnen noemen. N.l. de gewoonte der sultans om hunne landen, met inbegrip van de daarop gevestigde bevolking, te verhuuren aan Chineezers, die beide uitmergelden. Dit was de grootste kanker des lands, en de grondoorzaak van menigen opstand. De inlandsche despoet en de winzuchtige Mongool staken in één kap; beiden waren van oordeel dat: in eens andermans oor is te snijden als in een viltten hoedje.

Waar de vorderingen der sultans tegenover hunne onderdanen ophielden, daar begonnen de vorderingen van een drom leeglopende familieleden. De resident Umbgrove, die door zijn schoonvader, den gouverneur-generaal W. A. Alling, met dezen vetten post begiftigd was, klaagde over „het schrikkelijke getal van prinsen en ratoes, allemaal even onmenschelek en ongeschikt.“ Het ware te wenschen, zoo voegde hij er bij, dat zy in gemeene battoors (koelies) veranderden, dan zoude het land minder uitgemergeld, meerder gezegend voor de in-

men waren, zetten we koers naar Colón, waar we Zondagmiddag tegen 4 uur aankwamen. Moderne, lange pieren met dito douaneloosden, welke aanbouw verband houdt met de opening van het Panamá-kanaal (1915), doet den reiziger al dadelijk zien, dat alles hier op Amerikaansch grootsche wijze is aangepakt.

De douane-formaliteiten waren hier spoedig vervuld, onze bagage werd in ontvangst genomen door een besteldienst van het hotel Washington, en wij zelf lieten ons door een der ontelbare kleine rijtuigjes, die hier steeds de aankomst der booten afwachten, naar genoemd hotel brengen. Eigenaardig was, dat we op dezen rit van pier naar stad door een douane-beambte, die daar steeds in zijn huisje de wacht houdt bij de scheiding van Cristóbal (het haven-gedeelte) en Colón (de eigenlijke stad), werden aangehouden, en dat hij eerst verlof gaf tot doortrijden, toen hij zag dat onze handbagage van het douanemerk voorzien was.

Het Washington-Hotel is een groot gebouw, geheel van steen opgetrokken tegen brandgevaar, en alle deuren en ramen voorzien van gaas tegen de muskieten, die in deze streek vroeger oorzaak waren, dat de gele koorts vele slachtoffers maakte. Het hotel ligt verrukkelijk en rustig, te midden van mooien, tropischen tuinaanleg, aan de baai, vlak bij het begin van het Kanaal, zoodat men de schepen ziet in- en uitgaan. Van een groot zwembad, behoorende tot het hotel, doch voor ieder tegen matige betaling toegankelijk, wordt in dit heete klimaat bijna den geheelen dag gebruik gemaakt. De gasten kunnen zich in het hotel ontkeeden en gaan in zwempak naar het bad, terwijl ook vele inwoners van Colón niet gebruik maken van de kleed-kamerljes, doch zich per auto of rijtuig in badcostuum, waarover mantel of regenjas, naar het bad begeven.

Hoewel het hotel met groote verwachtingen door de Amerikanen is gebouwd, schijnt het, evenals het door hen gestichte Tivolie-Hotel, aan de andere zijde van het Kanaal, in de stad Panamá, niet aan die verwachtingen te beantwoorden, waartoe de hooge prijzen — we betaalden 7 dollar voor een 2-persoonskamer (met badkamer), zonder ontbijt — zeker wel toe bijdragen.

(Wordt vervolgd.)

SPECIALE AFDELING

HUWELIJS UITZETTEN INDIESE UIT- RUSTINGEN

VRAAGT GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT

GERZON

DEN HAAG

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER
Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosph. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

BESCHIKBAAR.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 — Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.

ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

dag voor de kleine Hollandse Kolonie en de Consuls der andere landen gehouden.

De heer de Sola, die zich bij voorkeur in het Hollandsch met ons onderhield, welke taal hij volkomen machtig is, hoewel hij het Spaansch en Engelsch vloeiend spreekt, bracht ons tegen 5 uur naar den trein, waarbij we geleidelijk hadden om op te merken, welk een gezene persoonlijkheid hij is bij hoog en laag. Als aandenken kregen we mede een Spaansche Courant, waarin, naar aanleiding van de Koningin Wilhelmina's verjaardag, met de portretten van ons Koninklijk Echtbaar, een zeer verdienstelijk stukje aan het adres van onze Vorstin, en hartelijke felicitaties aan den Nederlandschen Consul te Barranquilla, Ridder in de Orde van Oranje Nassau en Deken van het Cuerpo Consular.

Zaterdag 2 September onze tweede landingsplaats: Cartagena, mede in Columbia gelegen. Hoewel we diezelfde middag om 12 uur weer zouden vertrekken, hadden we na het ontbijt toch gelukkig nog gelegenheid iets van de stad te gaan zien. Hoewel de nieuwe buitenstad het bij die van Barranquilla moet afleggen — 't ziet er tamelijk slecht on-dehouden uit alles, op sommige uitzonderingen na, al zijn de woningen er grootsch en rijk opgebouwd — is de oude Barranquilla. In ouden Spaanschen stijl gebouwd, is het geheel omringd door een dikken vestingmuur, welke bijna in zijn geheel nog bestaat. De geplaveide straten loopen grillig in elkaar, en veelal zijn ze zóó smal, dat de voornut-elkaar verdiepingen der huizen op sommige plaatsen zwaarder als het ware raken. Hoe de menschen in zulke huizen nog vrijelijk kunnen ademen, in zóó'n warm klimaat, is onbegrijpelijk.

Veel meer dan een vluchtigen indruk van stad en naaste omgeving konden we in dien korten tijd niet krijgen. Hoewel hier meer auto's de stad doorkruisen dan in Barranquilla, was het meest gebruikelijke vervoermiddel ook weer hier het kleine, open rijtuig, door één of twee paarden be-vonnen. Buiten de stad heeft men rondom het uitzicht op een heel mooi landschap met hooggebergten.

Nadat we ongeveer te half drie de haven van Cartagena verlieten, en drie kwartier later uit de ruime baai, waarin vele eilandjes verspreid liggen, in het ruime sop geko-

Algem. Exporthuis B. J. RUBENS & Co
AMSTERDAM PARIS
33 Rue de Lubeck
UITGEVERS van het
Nederlandsch Exporthandelsblad „BINTANG PERNIAGAAN“ en
van „DE DAMESKRONIEK VOOR NEDERL.-INDIË.“
Vraagt GRATIS toezending

BEROEPS-LEERAARS UIT ENGELAND DIE OOK HOLLANDSCH SPREKEN

SCHOOL OF ENGLISH

Geleenstraat 118
Weteringkade
DEN HAAG

UITSLUITEND PRIVAAT ONDERRICHT IN DE ENGELSCH TAALEN

Garage MERCURIUS
KUIJPER & Co
 VAN SLINGELANDTSTR. 16 - DEN HAAG
 TEL. SCH. 1198.

Anfa Zijspanwagens
Ace- en
:: Indian-Motoren ::

FORD Automobielen

Speciale Aanbieding

van diverse

Eiken Slaapkamer-Ameublementen

BESTAANDE UIT:

2 en 3 deurs SPIEGELKASTEN, WASCHCOMMODE

met marmer blad en spiegel, Lits-Jumeaux, twee nachtkastjes, tafel en twee stoelen

f 475.-

Twee pers. mass. eiken LEDIKANT f 42.-
 Kapokmatrassen, kw. J. Faber, gew. 10 Kilo f 55.-

WYTENBURG-MOLL

Adelheidstraat 60

Telefoon B. 974 Behangerij en Stoffeerdery

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

FRANÇOIS BLOM's

MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
 Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
 Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

Te Koop op goeden stand te DEN HAAG, in nabijheid

Zorgvliet en Schev. Boschjes

GEMEUBILEERD HEERENHUIS

voor kort geheel verbouwd en gerestaureerd, bewoond door eigenaar, 10 Kamers, Keuken, Kelder, Zolder, grooten aangelegden Tuin, Gas, Electr. Licht. Koopprijs, gemeubeld **f 28.000.-**, desgewenscht ook ongemeub. te koop. Spoedige aanvaarding mogelijk. Brieven onder 167L aan het Bureau van dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

woonders en nuttiger voor de Comp. worden."

Doch vanzelf behoorde dit tot de vrome wenschen. Hij noch een van zijne opvolgers zou 't belevén, dat men b.v. het jaarlijksche contingent modderjavanen uit de kratons der sultans ging rekruteren. Eerder scheen deze kratonbevolking een volk der Myrmidonen te zullen worden, al dit kroost van echte vrouwen en bijwijven, „hetwelk dagelijks als de mieren vermeerderd".

Bij de „voorstelling" (inhuldiging) van een nieuw opgetreden landvoogd moesten de sultans hun volkrijken kraton, hunne fantastisch uitgemonterde buitenverblijven, hunne Chineesche sobats, hunne goendiks en „speelkinderen", alles achter zich laten om de moeizame en kostbare hofreis naar grootvader (den gouverneur-generaal) in het historische kasteel van Batavia te aanvaarden. Voor het onderhoud van hen en hun talrijk gevolg, voor nieuwe kleeren en de verteringen ter hoofdplaats moest vanzelf de bevolking *blechen*. Het Bataviasch Museum bewaart nog het zilveren schenkblad met toebehooren, waarop hun bij dergelijke plechtige gelegenheden de sirih werd aangeboden. Soms tijds trachtten zij den dans te ontspringen, maar te vergeefs. De *Realia* bevatten daarover aantekeningen als deze:

„16 Aug. 1743. Gedeclineert het verzoek der Cheribonse princen om haar van de herwaartskomste ter begroeting van den heer Gouverneur-Generaal persoonlijk t'excuseeren."

Voor al den druk, dien zij voor zich en hun talrijken „ommeslag" op de bevolking uitoefenden, vonden deze despootjes hun enigen, maar voldoende steun in den bijgeloovigen eerbied des volks. Zij vingén hun stamboom aan met een heilige, met den invoerder van den Islam in West-Java: Sjech Noeroeddin Ibrahim ibn Maulana Israel. („Ik weet niet," teekent prof. Veth in zijn *Java* aan, „of wij het aan de onkunde der Javanen of der Europeanen verschuldigd zijn, dat deze naam gewoonlijk tot het niets beteekenende Ibn Moelana, d.i. zoon van onzen heer, verkort wordt.") Soesoehoenan Goenong Djati noemde men hem in den volksmond naar den heuvel Djati, een paar palen van de hoofdstad Cheribon, waar hij zich vestigde en waar zijn *astana* (heilig graf) opgericht werd. Zijn dalem bestond daar voordat de stad Cheribon bestond. Deze laatste zou volgens de overlevering gebouwd zijn door de volgelingen van den vorst van Deurak, radèn Patah, die voor den heiligen man eene stad stichtte van eene groote uitgestrektheid, met muren van twee vadem dikte en drie vadem hoogte, waaraan zij den naam van Tji Rebon (Cheribon) of „garnalenwater" gaven, omdat dit de geliefkoosde drank des heiligen was.

Valentijn geeft in zijne *Beschrijvinge van Groot Java* eene naieve afbeelding van het graf van dezen Arabischen sheikh, waar men de boomen, allen van gelijke hoogte en op gelijken afstand van elkaar ziet staan, en bloempotten van een uniform model als de pionnen op een schaakbord; terwijl de gewijde heuvel, de Goenong Djati, op eene merkwaardige wijze is opgespleten en uitgehold. In zijn gewonen zijdluiften trant noemt hij het „een Mausoleum zonder wederga en eenigszins bij de aloude grafsteden, door Artemisia, koningin van Cariën, voor den koning Mausolus haaren Gemaal opgericht, te vergelijken, en onder de toen nog zeer woeste Javanen als iets groots en ongemeens aangemerkt." Hij geeft aan het graf ongeveer de hoogte van den Amsterdamschen stadhuisstoren „of wat minder", en beschrijft uitvoerig de vijf terrassen met hunne versiering van „witte en beschilderde Chineesche tegelkens en heerlijke Japansche potten", geschenken van devote vorsten uit den Archipel; voorts de boomen, tempels, poorten en trappen. Het verwonderde hem slechts, dat de bereisde schilder Cornelis de Bruin, die in zijne *Reizen* meer dan een Javasch tafreel en monument afbeeldde, deze oudheid vergat; te meer dewijl hij zoozeer in de gunst stond bij den landvoogd Jan van Hoorn, wiens machtwoord hem wel den toe-

gang tot het graf verschaft zou hebben. Want geen Christen mocht hooger dan het derde terras komen; daarvoor zorgden de priesters, die het graf bewaakten. Wel is waar was eenmaal de bevelhebber der Comp. Jacob Couper met eenige andere officieren doorgedrongen tot het vijfde terras, bij het heilige graf, doch de meesten hunner zouden die stoutheid toen met hun leven betaald hebben, „waarschijnlijk door deze of gene vergeven zijnde."

Valentijn verhaalt mede de geschiedenis van den ouden priester vorst, die ten jare 1428 in den reuk van heiligheid overleed en over wiens vroeger leven door Roorda van Eysinga in zijne *Verschillende reizen en lotgevallen* eenige bijzonderheden werden medegedeeld. Zijne nakomelingen werden reeds vroeg leenroerig aan Mataram, ofschoon ook Bantam aanspraken op het gewest liet gelden, terwijl zijn hun geestelijk gezag overvleugeld zagén door dat van de priester vorsten van Grisse (soesoehoenan Giri). Naar 't schijnt strekte hun rechtstreeks gebied zich weinig verder uit dan de kustlanden van Cheribon en Indramajoe met Gebang. De rest der latere residentie behoorde aan Mataram, 't welk zijne rechten op de Preanger landschappen Limbangan, Soekapoera en Galoe daarna afstond aan de Comp. (Die ze bij het gewest Cheribon voegde). Het dubbele sultanaat nam oorsprong in de uiterste wilsbeschikking van panembahan (hooger was de titel destijds nog niet) Giri Laya II, die in 1662 stierf. Daarbij werd bepaald dat twee zijner zonen, die sedert onderscheiden werden met den titel Radja Sepoeh of oudere, en Radja Anom of jongere, te samen het bewind over het rijk zouden voeren, terwijl aan een derden zoon een apanage van 1000 huisgezinnen werd toegekend. Het duurde tot 1677 alvorens deze vorstjes den sultantitel bekwamen, n.l. bij gelegenheid dat sultan Agong van Bantam hen ter beslechting van hunne onderlinge geschillen naar zijn hof ontbood. Hij bezat daarvoor het overwicht; want deze in het toneelspel van Onno Zwier van Haren verheerlijkte melodrama-held was van ouderen stam en gekonft in de leere Mahomeds; zijn zoon, sultan Hadji, was zelfs ter bedevaart van Mekka geweest. 't Waren kleermakers van één naald, die hier bijeenkwamen.

De sluwe Bantammer ontving de Cheribonse vorsten met vele eerbewijzen. In zijn aangenomen rol als leenheer begiftigde hij hen met den sultantitel en bepaalde dat de oudste telg van het geslacht twee witte pajongs zou voeren, de daarop volgende twee roode, en de derde twee groene. Waarschijnlijk wenschte Agong uit deze persoonlijke ontmoeting tevens te ervaren welken steun hij in deze vasallen zou vinden tegen de wassende macht der Comp., wier staatkunde van verdeelen en heerschen hij doorzag. Van Haren legde hem in zijn treurspel *Agon, sulthan van Bantam*, de regels op de lippen:

De Noorder European, die d'Amstels boord verlaat,
 Bewaard syn koele ziel in dit verzengd Glimaat;
 Die ziel, door heete drift als d'onse niet omvangen,
 Zoekt langzaam en bedaard haar weesentyk belangen;
 Haar wreedheid, gierigheid, haar gramschap zelv' is kond,
 En Neerlands heerschappy op onsen twist gebouwd.

Zóó hield Agon het zijnen gasten uit Cheribon ook voor, en zij hadden reden zich de waarschuwing ter harte te nemen, want dikwijls waren zij zelve onderling verdeeld. Gedurig rezen er tusschen hen grenskwesties, of successietwisten, of geschillen over het wederzijdsche rechtsgebied, over préséance of familieverwickelingen. Dan moest de resident tusschen beide komen om de kijvende partijen neer te zetten, en eene verzoening volgde. Althans in schijn; de vete bleef gewoonlijk in het bloed zitten. Behalve in Italië werd misschien nergens elders dan in Indië het spreekwoord zoozeer bewaarheid: *cavoli riscaldati e nemici riconciliati non vagliono mai niente* (opgewarmde kool en verzoende vijanden deugen nooit iets). De Comp. moest telkens als stootkussen dienen tusschen inlandsche potentatjes, die nimmer vergaten, nimmer vergaven, „in voegen dat zij over lagatellen jarenlang

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 37-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting

G. PIERIK-VAN DER DRIFT

Schenkweg 300-302

Schiesstraat 1

DEN HAAG

Chem. Wasscherij en Stoomerij

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

DEN HAAG

TELEFOON 4782

debatteeren kunnen."

Ten jare 1752 waren er zelfs vier Cheribonsche vorsten aan 't roer, ieder op z'n eigen kluiten, doch twintig jaar later was dit getal weder tot drie verminderd, doordien één hunner kinderloos overleed. Voorwaar een zeldzaamheid bij een oostersch vorst. In later tijd, toen het geheele sultanaat tot het verleden behoorde, gaf deze verwarde familie-regering, of de herinnering daaraan, den reiziger dr. v. Rijkevorsel aanleiding om er van te zeggen in zijne *Brieven uit Insulinde*:

"Er is een tijd geweest dat hier vier regeerende sultans waren; ik verbeeld mij dat het met twee afgeschafte wel zoo kalm is."

Het duurde niet lang of zij kregen de Comp. tot naasten buurman; n.l. toen aan deze, door het verdrag van 1677 met den keizer van Mataram, de landschappen Galoe, Soekapoera en Limbangan in vollem eigendom toevielen. De invloed daarvan deed zich spoedig gevoelen; reeds drie jaren later zagen de sultans zich genoodzaakt hunne landen onder bescherming der Comp. te stellen, en in 1681 bedong deze het recht om op de hoofdplaats Cheribon eene versterkte loge te bouwen en een resident te vestigen. De trek was spoedig gespeeld, het ros had nu het gebit in den bek. Mataram bleef in naam de suzeriniteit behouden; van Bantam bemerkte men niet veel meer dan dat er van daar wel eens zendelingen der sultans kwamen om op het graf van soesoehoenan Goenong Djati hunne devotie te verrichten, en tevens naar mooie paarden te loeren. Zoo verklaarden zij althans de reden hunner komst, doch de Indische regeering verdacht hun meester in Bantam er van dat hij met twee pannen bakte, dat hij bij deze geloofsgenooten een heimelijken steun zocht tegen de Comp. In 1727 schreef de gouverneur-generaal Matheus de Haan aan bewindhebbers in 't vaderland:

"Men heeft bij reïteratie de bediendens belast met een naauwkeurig oog gedagte paardekoopers in hun handel en wandel, en zoo ook de papen in hun priesterlyke loosheden en bedriegeryen gaade te slaan, wyl de suspecte conductes van den Bantamschen Koning omtrent diergelyke besendingen alsnog geensints zyn verminderd."

De „smalle geschenken", waarmee deze zendelingen uit Bantam bij den vertegenwoordiger der Comp. kwamen aandragen, konden hem ten aanzien van hunne werkelijke bedoelingen allerminst „blindhokken" — of hij moest wel een stumperig diplomaat zijn geweest. Ook hier gold het klasieke woord: *Timeo Danaos et dona ferentes* (Ik vrees de Grieken, ook wanneer zij met geschenken komen).

(Wordt vervolgd.)

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Politiek in de Vakbeweging.

De vergadering van de Ver. van Spoor- en Tramweg personeel, medio Februari te Semarang gehouden, geeft aan de *Indische Crt.* (West-Java editie) de volgende regelen in de pen:

Het cardinaal verschil tusschen de op economisch terrein blijvende vakactie en de verpolitiekte vakvereniging, werd hier duidelijk gedemonstreerd. De zuivere vakactie voert geen strijd tegen, maar vóór iets. Zij strijdt niet tegen de regeering of tegen de economische overheersers. Zij vecht zuiver en alleen voor de verkrijging van betere levens- en arbeidsvoorwaarden. Haar arbeid is daarom niet destructief, maar constructief van aard, ook wanneer bij grooten weerstand de strijd het tegen-karakter verkrijgt. Die strijd blijft middel, wordt nooit doel.

De verpolitiekte vakbeweging daarentegen is al-

tijd in de tegenactie. Haar strijd is geen middel, maar doel. Zij buit de kwade levensvoorwaarden van hare leden uit. Die vormen haar een wapen in den politieke strijd, welke niet secundair, maar primair is.

De vergadering van de V. S. T. P. zette ons midden in het politiek gewoel. Slechts terloops werd gesproken over den strijd voor een bepaald economisch doel. Domineerend was de stem, die den strijd tegen den bestaanden maatschappij-vorm wenschte aangebonden te zien. Als voorbeeld diende zoowaar Rusland, dat ondanks Semaoen's „bekeerling", nog steeds als een heilstaaf werd voorgespiegeld.

Gaat de V. S. T. P. op dezen weg voort, dan zal zij 't aan zichzelf te wijten hebben, wanneer in den vervolge elk van hare handelingen met groot wantrouwen wordt bejegend. En vooral zal zij zich — blijft zij het huidige standpunt innemen — elk nauwer contact met de Europeesche vakbeweging zien ontglippen.

Want het moge waar zijn, dat in de kringen der Europeesche vakverenigingen een neiging ontstaat om ter bereiking van een gemeenschappelijk doel nauwere aansluiting bij de Inlandsche vakbeweging te zoeken — eerste voorwaarde is en blijft, dat van de andere zijde dan vooraf het bewijs van een loyaal streven, een beperking binnen de economische grenzen wordt geleverd.

Nooit kan en mag de Europeesche vakbeweging zich scharen in de rij dier Inlandsche vakverenigingen, die als de V. S. T. P., haar vaandel bloedrood tracht te kleuren!

Nogmaals: De Atjeh-moorden.

De heer Z(entgraaff), de bekende journalist uit Midden-Java, heeft een reis gemaakt over Sumatra en tal van interessante brieven hierover in de *N. Soer. Crt.* gepubliceerd. Over Atjeh schreef hij o.m.:

Hij, die kennis neemt van de aanslagen van Atjehers, komt sterk onder den indruk, dat de fel uitlaaiende haat van den Atjeher de overheersching door de ongeloofigen niet wil aanvaarden, dat de toestand nog lang niet is geconsolideerd. Waarbij zich dan nog de meening voegt: dat het in Atjeh volstrekt niet rustig is en de ambtenaren, om den schijn te bewaren, aan vrijwel alle aanslagen politieke beteekenis ontzeggen.

Het is een zaak van zeer groot belang en zij lokte mij tot nauwgezeten onderzoek en informatie. Zoo kreeg ik de beschikking ook over tal van kostelijke officieele gegevens.

Omtrent den heiligen oorlog (prang sabil of dji-had) bestaan onder de Mohammedanen de meest uiteenlopende begrippen.

Het gebied van den Islam is de „Dar al Islam", al wat daarbuiten ligt is „Dar al harb", het gebied van den oorlog. Alle mannelijke, meerderjarige en vrije Islamieten zijn verplicht tot het voeren van den dji-had (eigenlijk: zich inspannen), fi sabil Allah (op den weg van God). Zie Juynboll's: Handleiding tot de kennis der Mohammedaansche wet.

En de Koran zegt in II, ajat 212 en 213: „De krijg is u voorgeschreven....."

Groot is het loon, dat den strijders op den weg Gods ten deel valt, als zij martelaars worden („sjahid" is: geloofsgetuige).

Volgens een der valsche dji-had-leerstellingen, door slechte oelama's en goeroes verbreid, zal hij die een kafir (ongeloofige) doodt en daarbij zelf omkomt, sjahid worden. Hij komt in de beste plaats van het Paradijs, waar hij de beschikking over 72 maagdelijke hoeri's heeft en zooveel der vrouwen, die hij op aarde heeft gekend, als hij maar wil. En..... 80.000 jongelingen voor zijn bediening..... Is dit alles niet lokkend? Is het niet begrijpelijk, dat de zieke, de miserabele, de man, die in deze wereld niet meer hoopt op geluk, zich herinnert, dat hij door het simpele afmaken van een kafir het paradijs deelachtig wordt, als hij zelf daarbij het leven laat?

Voeg bij dit godsdienstig wanbegrip den immen-

P. HOFLAND - DEN HAAG

Woning-Inrichter
Behanger - Stoffeerder

SLEEDOORNSTRAAT 66 - TEL. M. 5369 - POST-GIRO 65938

INDIË

Complete Uitrustingen naar Maat

Onze Indische ervaringen garandeeren
U Indische modellen.

Witte Pakken van f12.50

De goederen door ons geleverd worden voor de
bewerking eerst tweemaal gekrompen, zoodat
wij krimp vrij garandeeren

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT

G. J. HOFSTEE - ROTTERDAM

DELFTSCHEPOORTPLEIN 5

Vakkundige Bediening.

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË

OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

P. VERSCHRAGEN KLEERMAKER

1ste Klasse Coupe en Afwerking
Uitsluitend ENGELSche STOFFEN

LEVERT TEVENS
ALLE VOORKOMENDE UNIFORMEN

Thomsonlaan 209 - DEN HAAG - Tel. M. 343

Lunchroom — Thee-Concert
„DE OUDE VETTE HEN"
DEN HAAG bij het Stadhuis

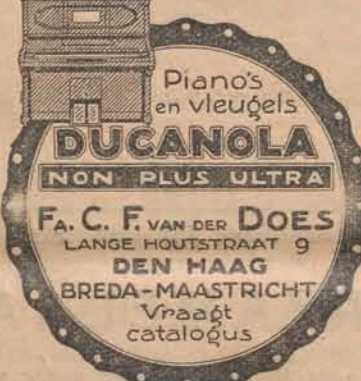

W. ARNOUITS
GRAVENSTR. 1. TEGENOVER DE
BONNETERIE

Ondergoederen
Sportcostuums
Regenjassen

voor
Dames & Heeren

BESCHIKBAAR.

Piano's
en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt
catalogus

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIËN VOOR
.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

INSTITUUT PONT

HAAG, Laan van Meerdervoort 190.
ROTTERDAM, Kruiskade 128 - LEIDEN, N. Rijn 28

HANDELSCHOOL:
STENOGRAFIE PONT, meest verbreid, kort,
MACHINESCHRIJVEN (duidelijk)
BOEKHOUDEN,
HANDELSREKENEN, ENZ.

TALENSCHOOL:
GRAMMATICA, LITTERATUUR, HANDELS CORR.
CONVERSATIE

PONT-DIPLOMA BAANT U DEN WEG

Bovenstaande opleiding ook **SCHRIFTELIJK**,
door NEDERLAND en **INDIË**

Centr. Bur. INST. PONT, de Ruijterstr. 48, HAAG

**GEOPEND:
RESTAURANT „KUMMER”**

Juliana van Stolberglaan 94 Tel. B. 1339
BEZORGING VAN DINERS AAN HUIS met keuze van
verschillende schotels.
ZALEN DISPONIBEL voor extra Diners en Partijen tegen
uiterst concurrerende prijzen.
APARTE ZAAL VOOR DAMES

sen haat tegen den Hollander, die hem overwon,
knocked out sloeg, zoodat hij nu, gebroken en hul-
peloos, in de touwen hangt, en ge begrijpt, dat er
niet veel toe noodig is, om hem zijn ongeluk te
doen vergeten en het geluk van het paradijs te doen
verwerven door het dooden van een ongelovige.

Van dien haat vindt ge overal op Atjeh de be-
wijzen. Hij kan niet worden ontkend; hij is een
factor, waarmede men bij 't besturen van dit land
terdege rekening heeft te houden. Hij is een sterke
kracht, werkend in 't verborgen, onzichtbaar maar
plotseling uitlaaiend met de felheid van den blik-
sem.

Die haat is een gevolg van den oorlog, welke ook
door ons is gevoerd met uiterst harde middelen en
soms met gebrek aan tact. Langzamerhand wordt
Atjeh: geschiedenis, en dan kan over die dingen
kalm en nuchter worden gesproken.

Het is deze onuitbluschbare haat, levend gehou-
den door de herinnering aan ondergane beleedi-
ging, welke één der voornaamste hoofden in Pidië,
loen een ambtenaar hem zei, dat men het oude
leed nu maar moest vergeten, deed opvliegen in
uitlaaiende drift en de woorden deed uitstooten:

„Loepa? loepa? Nanti kalan saja mahoe mati...
saja pesen saja poenja anak!”

Stervend zal ik het overdragen op mijn kinderen!
Tegen een uiting van zulke kracht, nog allerwe-
gen onder de ouderen te constateeren, helpt geen
redeneering, noch poging tot wegdoezeling.

Men aanvaardt haar als het onvermijdelijke en
hoopt op gewijzigde gevoelens bij een nieuw ge-
slacht.

Het Indisch Hooger Onderwijs.

Sedert 3 Juli 1920 heeft Indië zijn eerste hooge-
school, zij 't voorloopig alleen een *technische hoo-
geschool*. De studie loopt over een leergang van 4
jaren; het collegegeld bedraagt f 200.— p. j. De
cursus begon met 22 studenten voor alle colleges,
welk aantal aangroeide tot 28; hieronder waren
22 Europeanen (van wie 2 jonge dames), 2 Inlan-
ders en 4 Chineezers.

Tot het hooger onderwijs in Indië rekent de *Sum-
Post* echter ook de cursussen tot opleiding van art-
sen en rechtskundigen, voorbestemd om uit te
groeien tot een universiteit.

De *rechtsschool te Batavia* leidt op tot Inlandsch
rechtskundige en heeft een voorbereidende afdee-
ling, waarin les gegeven wordt in de Nederlandsche
taal, de Fransche taal, de algemeene geschiedenis,
wiskunde en natuurkunde.

Einde 1920 had de school 42 leerlingen in de
vorbereidende en 50 in de rechtskundige afdee-
ling. Aan de 4 afgestudeerden, die het eindexamen
aflegden, kon het diploma van Inlandsch rechts-
kundige worden uitgereikt. Zij werden geplaatst
bij de landraden.

In vorige onderwijsverslagen werd met lof mel-
ding gemaakt van den lust en den ijver, ook van
het gedrag dezer Inlandsche juridische studenten.
Het feit, dat wederom aan alle afgestudeerden het
brevet kon worden uitgereikt, wijst aan, dat het
goede peil der rechtsschool behouden is gebleven.
Met 't oog op de positie, welke deze Inlandsche ju-
risten in de Indische maatschappij kunnen beklee-
den — zij zijn benoembaar tot ondervoorzitter en
voorzitter van een landraad — is 't van het hoog-
ste belang, dat de Indische rechtsschool, speciaal
ook wat de karaktervorming in het internaat be-
treft, op een hoog plan wordt gebracht.

Voor de opleiding van Indische artsen bestaan
twee scholen: de bekende „*Stovia*” te Batavia en
de minder bekende *Nederlandsch-Indische artsen-
school* te Soerabaja; beide scholen staan open voor
leerlingen van elken landaard, ook dus voor Euro-
peanen. Ook meisjes worden toegelaten en men be-
hoeft zich niet voor den gouvernementdienst te
verbinden. Laatstgenoemde school, opgericht in
1913, heeft tot 1920 nog geen Indische artsen kun-
nen afleveren, aangezien de voorbereidende cursus
3 jaren en de geneeskundige studie 7 jaren omvat.

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCHKE KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTTAFEL
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Centr. Verwarming. Lift.

Deze school heeft in de laatste jaren geleden door
allerlei ongunstige omstandigheden. Zij beschikt
namelijk nog niet over eigen gebouwen en is der-
halve over tijdelijke inrichtingen, ver van elkander
gelegen, verdeeld. Ook sukkelde men met gebrek
aan leerkrachten, zoodat herhaaldelijk in sommi-
ge leervakken geen onderricht kon worden gege-
ven.

In 1920 bedroeg het aantal leerlingen 182. De
jaarlijkse toeloop van nieuwe leerlingen neemt
echter af, zoodat deze artsenschool er in 't alge-
meen niet gunstig voor staat.

Omtrent de „*Stovia*” te Batavia luidt het verslag
gunstiger. Het onderwijs werd ten deele gereorga-
niseerd, wat zichtbaar ten goede is gekomen aan
de opleiding. En de school is uitnemend onder dak
gebracht. Er waren einde 1920 251 leerlingen, waar-
onder 17 Europeanen, 5 Chineezers en 229 Inlan-
ders (5 meisjes). In 1920 staauden 14 leerlingen
voor het Indisch artsenexamen.

Leerlingen der Mulo-school kunnen van de 2e
klasse dier school overgaan naar de hoogste klasse
der voorbereidende afdeling van de „*Stovia*”. De
studie te Batavia duurt dan in 't geheel 8 jaren,
zoodat een jongen, op zijn 12e jaar op de „*Mulo*”
gekomen, op zijn 22e jaar Indisch arts kan zijn.
Het diploma van Indisch arts geeft recht tot uit-
oefening van de genees-, heel-, en verloskundige
practijk in Indië, in haar vollen omvang. Versche-
dene abiturienten der „*Stovia*” echter studeeren
verder in Nederland en halen daar dan in enkele
jaren het Nederlandsche arts-diploma. In bijzon-
dere gevallen zijn voor deze verdere studie in Ne-
derland studiebeurzen beschikbaar.

Bezuiniging bij de opium regie.

Men schrijft aan de *Loc.* (van 23 Febr.) o.m.:
Het opiumdebet is over het algemeen in den ge-
heelen archipel in dalende lijn, hetgeen hoofdzakelij-
k te danken is aan de toegepaste bestrijdings-
maatregelen, naast de verminderde koopkracht der
bevolking, als gevolg van de algemeene malaise.

Over het geheel genomen kan men gerust zeg-
gen, dat de bevolking met de maatregelen der be-
strijding niet sympathiseert.

Een gunstige uitzondering maakt daarop de be-
volking van *Bali*. Daar, evenals elders, is het opium-
debet vanaf 1910 steeds in dalende lijn geweest.
Het hoogste debiet was in 1909, rond 311.000 thail.
en in 1922 niet meer dan 45.000 thail, of 67 per-
cent minder. In 1909 bestonden er op Bali 118 ver-
koopplaatsen, terwijl successievelijk 42 verkoop-
plaatsen werden ingetrokken, zoodat in 1922 er
nog 76 overbleven. Hoewel de factor, de verminder-
de omzet der handelaren, waardoor de prijzen van
vee, varkens en coprah aanmerkelijk gedrukt wor-
den, en de daaruit voortvloeiende verminderde
koopkracht der bevolking gedurende de laatste
jaren geenszins uitgeschakeld mag worden, blijft
het een vaststaand feit, dat de invoering der be-
perkende bepaling, hoofdzakelijk omdat de Baliër
inzag, dat het der regering ernst was met de be-
strijding, den grootsten invloed op het opiumde-
bet heeft gehad. Daar, waar de Baliër in het alge-
meen van nature over een vrij groote wilskracht
beschikt, is van de zijde dier bevolking een ener-
gieke drang tot beperking van het opiumgebruik
ontstaan, zoodat in afzienbaren tijd in Bali en in
Lombok het opiumkwaad beteugeld kan zijn, en er
slechts voor de aldaar gevestigde Chineseche schui-
vers enkele verkoopplaatsen zullen moeten blijven
bestaan.

Vervolgens wijst schrijver op de bezuinigingen
op Bali met succes ingevoerd en betoogt, dat ook
op Java, evenals dat op Bali is geschied, begonnen
kan worden met het op groote schaal intrekken
van de daarvoor in aanmerking komende verkoop-
plaatsen.

Steun voor behoeftige Oud-strijders.

Aneta verneemt van het Hoofdcmité van het
Ondersteuningsfonds voor behoeftige Oud-strijders
o.m., hoe dit comitè allerwegen op zijn propagan-

Hotel „de Leeuwerik”

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING.

ERNEST CASSUTTO TANDARTS
 (Lid van de Vereeniging „Oost en West“)
 Assistent: A. LATERMANN, Tandarts
Prins Mauritsplein 3
 Telefoon SCH. 61 (Vroeger Fred. Hendriklaan)
 Spreekuren: alle werkdagen 9-11 en 1-3
 LAGE VASTE tarieven

Warme Landen.
 Gratis zenden wij voor Uw uitrusting op aanvraag onze geill. prijs-courant
Firma J. LEVIE, Kruiskade 5, Rotterdam
 Witte Pakken, krimprij, v. af f 11.50
 Honderden tevredenheidsbetuigingen
 48-jarigen reputatie

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurants
 Keppierstraat 274 Tel. M. 2313
 Anna v. Buerenstraat 204 - Tel. B. 226
 Middagschotel 12-2 uur à f 0.65
 Diner 5-7 uur à f 1.10
 Diverse Schotels à la carte.
 Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

dareis over Java sympathie ondervond met doel en streven van het fonds. Gezien het onbaatzuchtige doel, was dit ook moeilijk anders mogelijk; doch de gekoesterde verwachtingen werden verre overtroffen.

Naar aanleiding van een bezoek, gebracht aan den welbekenden Pa van der Steur, deed deze het comité een practisch en prachtig plan aan de hand voor de oprichting van een Indisch Bronbeek. Een audientie bij den Legercommandant leerde, dat Z. E. zeer was ingenomen met het plan-Van der Steur, waarom het comité niet geloofde te overdrijven, wanneer het zegt op de medewerking van den generaal te kunnen rekenen.

De verstrekking van steun geschiedt uitsluitend aan buiten hun schuld in armoede geraakte Oud-Strijders. De heer A. J. Moll, 1ste secr.-penn. van het comité, te Malang, schreef dienaangaande aan Aneta:

Wij hebben hiervan verschrikkelijke staaltjes met eigen oogen moeten aanschouwen en wij verzekeren U: er kan niet genoeg gedaan worden om den ouden dag van die arme oude helden ook maar iets te verzachten.

Naar globale schatting zal jaarlijks drie ton noodig zijn voor uitkeeringen, en waar de Regeering over 1922 f 10.000 schonk en het Volksraadslid majoor Kiës voor 1923 als minimum-bijdrage f 20.000 vraagt, is zelfs in dat gunstigste geval nog slechts tien procent gedekt der voor de uitkeeringen benodigde uitgaven. Daarnaevens staat dan het plan voor de stichting van het Indische Bronbeek, volgens het ontwerp-Van der Steur.

Geheel Indië dient dus opgewekt te worden tot mededoogen met de oud-strijders, zich uitend in het geven van ruime giften, zoo ter uitkeering van geld en goederen, zoowel levensmiddelen, als ideeën, aan de buiten hun schuld in moeilijkheden verkeerende oud-gedienden, als ter voorbereiding van de uitvoeringen van het eerste plan, dat op den duur verbetering kan brengen: de stichting van een eigen Indisch Bronbeek.

Zou dat niet het mooiste Jubileumsgeschenk wezen door H. M. onze geëerbiedigde Koningin?

Waarde Broeders.

Wij allen weten, dat, behoudens eene kleine uitzondering, gedurende de laatste 2 jaren het bestaan der Sarikat Islam Vereeniging zich kenmerkt door geringe krachtsontplooiing.

De redenen van dien achteruitgang zijn vele.

In de eerste plaats ondervindt de landbouwer op Java thans de moeilijkheden, die een gevolg zijn van de crisis, welke het kapitaal doormaakt en die te sterker gevoeld wordt, waar de economische toestand in de laatste 3 jaren over het algemeen begon te verbeteren.

In de tweede plaats waren het de inwendige verwickelingen in de vereeniging zelve, die, in samenwerking met de voorschriften der partijdiscipline, de gelederen der vereeniging op belangrijke wijze dunden.

Het is moeilijk te zeggen, of in de eerste factor verbeteringen aan te brengen zijn, doch zeker is het, dat men verplicht is te trachten de gedunde gelederen weder aan te vullen en de dwarsboomende invloeden, die den vooruitgang der vereeniging tegenhouden, op te heffen.

Intrekking van de bestaande voorschriften met betrekking tot de partijdiscipline is daarvoor een even noodzakelijke maatregel, als het pogen om weder eensgezind te worden.

Dit zou misschien te bereiken zijn, wanneer een nieuw congres van de Centrale Sarikat Islam werd gehouden, hetzij te Bandoeng, hetzij ter hoofdplaats Semarang, waarvoor de afdeling Semarang bereid zou zijn de kosten te dragen en, als het bestuur der Centrale daarmede accoord ging, de noodige voorzieningen te treffen.

Het bestuur der afdeling Semarang deed daartoe het voorstel, met verzoek aan het bestuur der Centrale om daarmede accoord te gaan.

Doch dit gaf tot heden geen antwoord.

Wel verscheen plotseling op 22 November 1922 eene circulaire van de Centrale, waaruit bleek, dat het bestuur zich weinig gelegen liet liggen aan het denkbeeld der afdeling Semarang, een optreden, dat door het afdelingsbestuur ten zeerste wordt betreurd.

Het geeft aanleiding tot de vragen, of eene aansluiting van de leden der Sarikat Islam Vereeniging dan niet meer door het volk wordt verlangd en hoe men zich voorstelt krachtig te ageren tegen de reactie, zoodra het juiste oogenblik daarvoor zal zijn aangebroken.

De stellers van den schriftelijken oproep blijven volharden in hunne meening, dat alleen door aansluiting en hulp van vele locale afdelingen der Sarikat Islam een gezonde toestand te maken is en dat het, waar het centraal bestuur in gebreke bleef schriftelijk te antwoorden op het verzoek van het Semarangsch afdelingsbestuur, het thans op den weg der locale afdelingen ligt om de noodige stappen te doen voor het houden van een nieuw congres, waartoe zij het recht hebben en waarheen zij vertegenwoordigers kunnen zenden.

In aanmerking genomen het feit, dat die afgevaardigden met hunne denkbeelden zonder twijfel veel nader staan tot de bovenvermelde gedachten dan tot die van de Centrale Sarikat Islam, kan men van zulk een congres wel resultaten verwachten.

De minder gunstige financiële toestand van de kassen der locale afdelingen behoeft geen bezwaar te zijn tegen de uitvoering, waar de afdeling Semarang, wanneer die stad als plaats van samenkomst wordt gekozen, bereid is de noodige voorzieningen te treffen en tegemoetkomingen aan te bieden.

Men vertrouwt dat de locale afdelingen eveneens oprecht aansluiting van allen zullen wenschen en dat zij toestemmende antwoorden zullen indienen, zoowel bij het bestuur der afdeling Semarang als aan het Centraal Bestuur.

Vert. Fred. Hendriklaan 73, Tel. S. 316

AGENTEN GEVRAAGD

Restaurant Mondain

Premier Ordre

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Oproep, uitgaande van de Sarikat Islam-Vereeniging, afdeling Semarang.

In de „Sinar Hindia“ van 14 December 1922 wordt door den heer Semaoen, als voorzitter, en den heer Boedisoejtjro, als secretaris van de afdeling Semarang der Sarikat Islam Vereeniging, een oproep gericht tot alle besturen der locale Sarikat Islam-afdelingen in Ned.-Indië, die zich reeds hebben afgescheiden of nog zullen afscheiden van de Centrale Sarikat Islam.

Zij zeggen daarin het navolgende aan de gezamenlijke kameraden.

De practijk heeft aangewezen, dat de in het jaar 1921, op het toenmalige congres, getroffen regeling der partijdiscipline de Inlandsche beweging in de Sarikat Islam bemoeilijkt.

Het feit bestaat dat op tal van plaatsen, waar vroeger afdelingen van de Sarikat Islam bestonden, vele reeds zijn opgeheven, dan wel van geen werkzaamheid meer blijk geven, terwijl van de zijde der Reactie alle pogingen in het werk worden gesteld, om het werk der volksbeweging zoo veel mogelijk te belemmeren.

En dat is de reden, dat het bestuur der afdeling Semarang te rade is gegaan en alsnog wil beproeven allen, die iets voor de Sarikat Islam Vereeniging gevoelen, tot aansluiting op te wekken.

Het bestuur heeft gemeend dit te moeten doen in den vorm van een aan de Centrale Sarikat Islam gericht schrijven, dat aan den heer Tjokroaminoto werd geadresseerd en dat gedateerd is Semarang, 8 November 1922, No. 113/S. I.

De inhoud daarvan is in hoofdzaak als volgt:

Het geeft aanleiding tot de vragen, of eene aansluiting van de leden der Sarikat Islam Vereeniging dan niet meer door het volk wordt verlangd en hoe men zich voorstelt krachtig te ageren tegen de reactie, zoodra het juiste oogenblik daarvoor zal zijn aangebroken.

De stellers van den schriftelijken oproep blijven volharden in hunne meening, dat alleen door aansluiting en hulp van vele locale afdelingen der Sarikat Islam een gezonde toestand te maken is en dat het, waar het centraal bestuur in gebreke bleef schriftelijk te antwoorden op het verzoek van het Semarangsch afdelingsbestuur, het thans op den weg der locale afdelingen ligt om de noodige stappen te doen voor het houden van een nieuw congres, waartoe zij het recht hebben en waarheen zij vertegenwoordigers kunnen zenden.

In aanmerking genomen het feit, dat die afgevaardigden met hunne denkbeelden zonder twijfel veel nader staan tot de bovenvermelde gedachten dan tot die van de Centrale Sarikat Islam, kan men van zulk een congres wel resultaten verwachten.

De minder gunstige financiële toestand van de kassen der locale afdelingen behoeft geen bezwaar te zijn tegen de uitvoering, waar de afdeling Semarang, wanneer die stad als plaats van samenkomst wordt gekozen, bereid is de noodige voorzieningen te treffen en tegemoetkomingen aan te bieden.

Men vertrouwt dat de locale afdelingen eveneens oprecht aansluiting van allen zullen wenschen en dat zij toestemmende antwoorden zullen indienen, zoowel bij het bestuur der afdeling Semarang als aan het Centraal Bestuur.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

Hôtel de l'Europe
 AMSTERDAM
 HUIS VAN DEN EERSTEN RANG
 ZALEN VOOR PARTIJEN

VERLOFGANGERS

JE ADRES voor Gereedschappen, Koperwerk, Gordijn-garnituren, Geldkisten, enz. enz. is bij

A. NIEUWENHUIZEN
 Prinsstraat 19-21 Tel. H. 7763

BESCHIKBAAR.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden, Rustige ligging.
 LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
Statutaire Reserve 19,445,211.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscredietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

BESCHIKBAAR.

TE HUUR

Bezuidenhoutsche weg,
Den Haag, van 15 Mei
tot 1 September

GEMEUBIL: HEERENHUIS

met gr. Tuin. Direct ge-
legen Haagsche Bosch,
halte tram Scheveningen

Commanditaire Bank- en Handelsvereniging
VISSER & Co.,
's-GRAVENHAGE Thomsonlaan 31.
Tel.-adres: COBAVICO. Tel. Nos. M. 3930 en M. 3931.
Postcheque- en Gironummer 47262.
Verricht alle Bankzaken.
ADMINISTRATIE VAN VERMOGENS
HYPOTHEKEN ASSURANTIËN SPAARKASSEN

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Over de wijze van het aanbrengen van verbeteringen in de „Tiong Hoa Hwee Koan" vereniging.

I.

De persoon, die zich „Gomblo" teekent, schrijft in de „Pewarta Soerabaya" van 11 November 1922, dat hij, tot vervelens toe, heeft geschreven over de leiding van deze Jong-Chineesche vereniging, doch dat men zich daaraan niet het minst heeft gestoord en de toestanden in de vereniging diens-tengevolge zijn gebleven, zooals zij waren.

Zooals bekend, bestaat de vereniging thans 22 jaren en heeft zij zich in Ned.-Indië ingeburgerd. De nieuwe beweging werd destijds met groote vreugde begroet, aangezien zij verbetering van het bestaande Chineesche onderwijs beoogde en op die wijze het nationale gevoel bij de Chineezers in Ned.-Indië wilde aankweeken, terwijl zij tot gevolg had, dat ook de Regeering, het nut van die verbetering inziende, tot de oprichting van Hollandsch-Chineesche scholen besloot.

De Chineesche volksgroep in Ned.-Indië had destijds het grootste vertrouwen in het beleid en de actie der leiding van de Jong-Chineesche vereniging, doch, wanneer men de balans opmaakt van het werk gedurende al die jaren, dan komt de schrijver toch tot de slotsom, dat niet die uitkomsten zijn verkregen, welke men daarvan heeft verwacht.

Zelfs valt het feit te constateeren, dat verschillende afdelingen der vereniging de matten hebben moeten oprollen.

Wanneer men beweert, dat het onderwijs op de Tiong Hoa Hwee Koan scholen gebrekkig is, dan zegt men niet iets verkeerd, doch men moet daaraan dan tevens toevoegen de oorzaak, waaraan die toestand moet worden toegeschreven.

En dan is het schrijver's overtuiging, dat die voortspruit uit het feit, dat niet alleen vele Chineezers met geringschalting neerzien op die scholen, doch ook, dat het velen totaal onverschillig is of die scholen van de Tiong Hoa Hwee Koan Vereniging bestaan of niet.

Ware de toestand anders, dan zou men het bestuur niet dagelijks het woord „geldgebrek" hooren uitschreeuwen en het feit hooren constateeren, dat zoovele afdelingen, wegens geldgebrek, moesten worden opgeheven.

De aanwezigheid van een behoorlijk gevulde kas is natuurlijk een der eerste voorwaarden om het pogen van de Jong-Chineesche vereniging te doen slagen, terwijl men niet moet vergeten, dat slechts de naam dier vereniging overblijft, wanneer men, bij gebrek aan geld, bij de pakken blijft neerzitten en de beurs niet opent.

Het is gemakkelijk de verklaring af te leggen, dat het onderwijs op de scholen der vereniging niet deugt en geen resultaten afwerpt, om daarna, met hoogmoedig gebaar, zich terug te trekken en zich van geldelijken steun te onthouden.

Doch de waarheid is, dat de wil, om de scholen geldelijk en moreel te steunen, bij de Chineezers in Ned.-Indië ontbreekt en in zooverre zijn zij zelf schuldig aan den thans bestaanden gebrekkigen toestand der vereniging.

Die onwil om de beurs te openen spruit hoofdzakelijk voort uit het feit, dat de praktijk aanwijst, dat de jongelieden, na afloop der studies, met de verkregen kennis in de groote maatschappij onmogelijk zooveel kunnen verdienen, dat zij in hun billijk levensonderhoud kunnen voorzien.

Niettegenstaande den geldelijken steun, vindt men het stervensuur der kas steeds nabij en die toestand leidt tot eene gedwongen bezuiniging in den vorm van zóódanige verlaging der bezoldiging van onderwijzers, dat men voor zulk een bedrag geen geschikte en bekwame leerkrachten verkrijgen kan, die behoorlijke leiding aan het onderwijs op de scholen kunnen geven.

Hoe kan men dan onder zulke omstandigheden

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

gunstige resultaten verwachten, zegt de schrijver? Het Chineesche schoolwezen in Ned.-Indië eischt eene behoorlijke organisatie.

En zulk eene organisatie kost veel geld. De vereniging teert thans op de inkomende contributies van de leden, van de gelden, welke binnenkomen wegens georganiseerde liefdadigheidsfeesten, doch, over het algemeen genomen, zijn dat geen groote bedragen en worden die geleidelijk opgevoerd.

Zonder regelmatige maandelijksche versterking verwachtte men niet, dat, ook zelfs in geen duizend jaren, het onderwijs op de Chineesche scholen voldoende vruchten zal afwerpen.

Behalve eene behoorlijke organisatie, is ook de leiding van een deskundig opvoedkundige noodig, die het schoolwezen weet te regelen.

Thans is de leiding van de vereniging gewoonlijk opgedragen aan handelaren van naam of aan personen, die wel iets om handen willen hebben en hunne krachten belangeloos ter beschikking stellen, doch deze hebben ook hunne eigen belangen, die vóór gaan, met het gevolg, dat zij het opvoedkundig gedeelte hunner taak liever overlaten aan de onderwijzers.

En aangezien de bestuurders ook al niet te best op de hoogte zijn van dat gewichtige gedeelte hunner taak en velen de Chineesche taal zelfs niet verstaan, zijn zij dus aangewezen op de kennis van den onderwijzer.

(Wordt vervolgd.)

LITERATUUR-OVERZICHT.

Verbond van Vereenigingen van Landsdienaren.

Van het Verbond van Vereenigingen van Landsdienaren in Ned.-Indië ontving onze Redactie de door dien Bond uitgegeven brochure „Officieel erkende armoede, of wat in 1923 staat te gebeuren in Ned.-Indië", met verzoek de aandacht onzer lezers op dit vlugschrift te willen vestigen.

Daaraan voldoende, zij nog medegedeeld, dat het Secretariaat van het Comité van Actie in Nederland gevestigd is in de Hendrik van Deventerstraat 27, Den Haag, alwaar genoemde brochure gratis verkrijgbaar is.

De vooruitzichten onzer Indische Cultures voor 1923.

In het weekblad „In- en Uitvoer" publiceert de hr. Th. O(p) de (e) C(oul) ieder jaar een reeks deskundige beschouwingen over den toestand onzer Indische cultures in het afgelopen jaar en de vooruitzichten voor het loopende. In het Nr. van 4 April vangt hij thans aan en onderwerpt — na een korte inleiding — het artikel rubber aan eene bespreking.

Wij ontleenen enkele passages aan zijn betoog, waaraan voldoende blijkt dat de malaise, wat de rubber betreft, bijna haar langsten tijd heeft gehad.

„De Ned.-Indische rubberplanters kunnen over het verloop der rubbermarkt in 1922 tevreden zijn. Terwijl in de eerste helft van het jaar de prijs tot beneden 40 cent per half K.G. daalde en slechts weinig ondernemingen de exploitatiekosten meer konden dekken, trad reeds in den zomer een verbetering in, die in December den prijs op een niveau bracht, waarop producenten ongeveer 100 pct. winst op het artikel konden boeken.

De vooruitzichten voor 1923 zijn voor Indische rubbermaatschappijen gunstig. Tal van ondernemingen hebben het product, te verkrijgen uit oogst 1923, tot winstgevend verzeven op levering kunnen verkoopen; zelfs vonden reeds verkoopen plaats voor levering uit oogst 1924 tot prijzen boven f 1.— per half K.G. De meeste Ned.-Indische plantages zijn er in geslaagd de exploitatiekosten belangrijk te reduceeren; voor de goed beheerde ondernemingen zal de kostprijs in 1923 niet meer dan 40 cent per half K.G. bedragen, afgeleverd aan Indische scheepshaven; de huidige marktprijs van ca. 90 cent laat dus een zeer behoorlijke winstmarge.

Staatsinstellingen van Ned.-Indië.

Bij J. H. de Bussy te Amsterdam is verschenen het eerste deel der vierde, herziene en bijgewerkte uitgave van Prof. Mr. Ph. Kleintjes' standaardwerk „Staatsinstellingen van Nederlandsch-Indië".

Daar bij het verschijnen dezer uitgave omtrent den inhoud der te verwachten nieuwe staatsinrichting van Indië nog niets met zekerheid bekend was, heeft Pr. Kl. eene bespreking van den tekst van reeds ontworpen staatsregelingen achterwege gelaten.

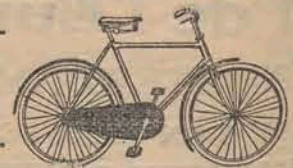
COLUMBUSSTRAAT 159

TEL. M. 5307

J. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
EX-OPERATEUR v.d. „SKETCH"

P. H. MALTA Pansier-straat 33 SCHEVENINGEN

Motor- en
Rijwielhandel

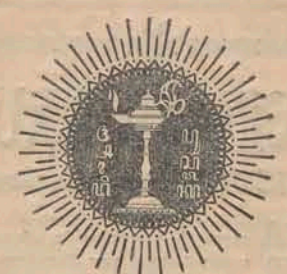

Reparatie-
Inrichting

MOFFELN EN NIKKELEN ZEER BILLIJK

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat.
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze Nieuwste Modellen

ADI-POESTAKA
 Boekhandel en Uitgevers-Mij.
 L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
 Tel. M. 5611.

Hoofdepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut” en van „De Commissie voor de Volkslectuur” te Weltevreden.
 Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.
 Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.
Tempel en Paleis in Hindoestan
 door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.
 Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en Mohammedanen in Voor-Indië.

VERSCHEENEN:
De Javaansche Danskunst
 door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.
 De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche grooten heeft verkeer, is de eerste, die ons op systematische wijze in het wezen der Javaansche danskunst inleidt.
 Het werk wordt o.a. verlicht door opnamen van Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waardoor de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis maakt met de elementaire bewegingen van den Javaanschen dans.

PAS VERSCHENEN DE 2^E DRUK van
De Geur van Moeders Haarwring
 door NOTO SOEROTO.

Prijs f 3.75.
 Uit de Persbeoordelingen:
 „ . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaanbaar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.
 „ . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefdelied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet eischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en vereert . . . De schoonheid van zijn vaderland en de monumenten van de beschaving van zijn heetgeliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het lied rijst uit zijn ziel . . .”
 PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag van Ned.-Indië”.

Ned.-Indië. Oud en Nieuw.
 De April-afl. bevat slechts één bijdrage en wel van Mej. C. M. Vissering over Buitenzorg. Bij tal van zeer fraaie illustraties wijdt de schr. eenige woorden aan den stichter, Gouverneur-Generaal baron van Imhoff, beschrijft vervolgens de goddelijke natuur en daarna den wereldberoemden Plantentuin, om te eindigen met eene levendige beschrijving van de eigenlijke stad.

De Mijningenieur.
 Uit den inhoud der Maart-afl. Reorganisatie van de Gouvernements Bedrijven, door ir. A. L. ter Braake (eene kritische beschouwing). — De ouderdomsbepaling van formaties volgens het watergehalte der kolen, door ir. H. Tromp. — Poeloe Laet (vervolg), door ir. H. Wolvekamp. — Uittreksel van de Eerste Nota der Salariscommissie.

De tien grootste mannen van Indië.
 De Indische Post heeft onder haar lezers een referendum gehouden over de vraag wie de tien grootste mannen van Indië waren.
 Het aantal ingekomen geldige stembiljetten bedroeg 3076; ongeldig waren 228 biljetten. Uitgebracht werden derhalve 3076 maal 10 stemmen, op 103 verschillende personen. De volgende tien werden daaruit gekozen als de tien grootste mannen van Indië, ieder met het aantal stemmen achter den naam vermeld:

Pa van der Steur	2354 stemmen.
Gouverneur-Generaal Fock	2207 „
Mr. 's Jacob	1812 „
A. Zeilinga	1807 „
Boscha	1693 „
Chatelin	1544 „
Schumann	1428 „
Van der Jagt	851 „
Wouter Cool	806 „
Burger	743 „

Meer dan 500 stemmen verwierven de navolgende: Aay, Berretty, Hans v. d. Wall, Treub, Welter, K. Wybrands, Engelenberg, Kroesen, Lievegoed en Djadiningrat.
 Meer dan 250 stemmen verwierven: Ottolander, Harloff, Roelofsen, Houtsmā, Schotman, Douwes-Dekker, Meyer en Tjokro.

Het doet ons in elk geval goed — schrijft de Banier, waaraan het bovenstaande is ontleend — dat Pa van der Steur bovenaan staat. Dit pleit nog eens voor ons Indisch publiek. Maar dat er niet eens 500 stemmen op Dr. Adriani zijn uitgebracht, bewijst dat men een groot man kan zijn en dat zulks toch voor velen verborgen blijft.

Mededeelingen Burgerlijke Geneesk. Dienst.
 Deel IV van jaarg. 1922 dezer publicatie bevat den tekst der voordrachten, gehouden in de Geneeskundige Sectie van het tweede Natuurwetenschappelijk Congres, gehouden te Bandoeng van 11—14 Mei 1922. Overtuigd dat slechts weinigen onzer lezers in de behandelde onderwerpen belang stellen, zullen we alleen die vermelden, welke wellicht ook niet-vakkundigen kunnen interesseeren, n.l. Acute verwardheid in Ned.-Indië, door Dr. F. H. van Loon. — Constitutiekenmerken bij het Maleische ras en bij Chinezen, door Dr. H. Müller. — Over chronische bacillaire dysenterie, door A. Lichtenstein. — De oedeem-ziekte in Kediri, door Dr. A. J. Salm (met plaat).

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 Inhoud van jaarg. 7, afl. 1. Kunst en kunstvaardigheid in Indië, door N. — Banka, door ir. M. C. Kort (geïllustreerde beschrijving van de tinexploitatie op het eiland). — Bevrijding der Toradja's van de Bonieren. Enige gegevens betreffende de geschiedenis van het landschap Ma'kalé, door D. C. Prins (wordt vervolgd). — Brieven uit de Rimboe van Han Napeng (vervolg).

De Indische Mercur.
 No. 14. Over boorresultaten op Sumatra, door Prof. E. C. Abandanon. — Handelsvereniging te Soerabaja (overzicht jaarverslag 1922). — Overzicht van de productenmarkt op Java en Madoera gedurende het laatste kwartaal van 1922 (ontleend aan Korte Berichten). — Kultuurberichten. (Voedingsgewassen op Java en Madoera). — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoome de overige wekelijksche rubrieken. — De Afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft eene opgave van recente literatuur over voedings- en voedermiddelen, vruchten en groenten, boschwezen en hout, enz.

De Tropische Natuur.
 Dr. H. C. Delsman vertelt in de Maart-afl. van „Een stranddip in Straat Madoera”, niet van een schip, maar van een school van niet minder dan 55 potvissen, welke den 2en Jan. j.l. in de buurt van de desa Mlandingan op het strand zijn geworpen; een zeker niet alledaagsche gebeurtenis.
 Over het lot van de visschen leest men o.m.: „Daar het

grootste gedeelte van de school reeds overleden was (de foto's, welke de beschrijving verduidelijken, werden den volgenden dag gemaakt), de andere, geblakerd door het strandzonnetje, eveneens spoedig overleden en tot bederf overgingen, was het weldra wegens den afgrijselijke stank niet meer aan het strand uit te houden. Het verrottingsproces ging zeer snel, zoodat het Bestuur ingreep en last gaf de lijken (waarvan de lengte van sommige ruim 5 Meter bedroeg) zoo snel mogelijk te begraven, hetgeen heel wat voeten in de aarde had, daar de Inlanders er slechts met moeite toe te krijgen waren, dat vuile werkje ter hand te nemen; maar natuurlijk gebeurde het toch. Telkens moesten evenwel de lijken opnieuw onder het zand bedolven worden, niet alleen omdat de golven herhaaldelijk het strand opwoelden, zoodat de lijken weer bloot kwamen te liggen, maar een groot aantal krokodillen kwamen op den stank van de rottende lichamen af en groeven 's nachts de lijken op, terwijl groote zwermen kraaien zich eveneens aan dit feestmaal te goed kwamen doen.

Onder de aangespoelde dieren waren verscheidene wijfjes, die in doodstrijd nog jongen wierpen; ook werden in enkele lijken foetus aangetroffen.

Eigenaardig genoeg werd van geen enkele zijde een poging aangewend om de kostbare olie of vet en traan te winnen. Wellicht was aan de Chinezen, die bij troepen het schouwspel kwamen bewonderen, niet bekend welk kapitaal daar voor het grijpen lag, maar ook kan het zijn, dat nergens voldoende gereedschappen aanwezig waren om olie, vet en traan te verzamelen.

Van den verderen inhoud van dezelfde afl. vermelden we nog het vervolg van H. W. Meindersma's geïllustreerde bijdrage, getiteld: Eenige bijzonderheden over mangrovebosschen.

Indisch Militair Tijdschrift.
 Hoofdzakelijke inhoud van jaarg. 1923, No. 3. Schieten bij de Artillerie (2e vervolg), door Pro Procura. — De voorcompagnie bij een verdedigende opstelling, door M. P. H. Calmeijer. — „Daginvloeden” voor de Artillerie (slot), door R. N. de Ruyter van Steveninck. — Beschouwingen naar aanleiding van het artikel Luchtvaart-materieel in N.-I., door H. Behrens. — Eenige aantekeningen over het gebruik van Artillerie volgens de G. H., door D. B.

Nieuw-Guinea.
 Van het uitgebreide werk dat verschijnt als resultaat van verschillende Nederlandsche wetenschappelijke expedities naar Nieuw-Guinea is onlangs (bij E. J. Brill te Leiden) uitgekomen de vierde aflevering van deel VII (Ethnographie).
 Ze bestaat uit één studie: Anthropological results of the Dutch scientific Central New-Guinea expedition A^o. 1920, followed by an essay on the anthropology of the Papuans, by H. J. T. Bijlmer. (Op deze studie werd dezerzijds reeds eerder de aandacht gevestigd, toen de schrijver haar als academisch proefschrift het licht deed zien).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.
 Inhoud van No. 35. Beschrijving van groenbemesters, door Sody. — Nog een merkwaardige klapperziekte? door A. J. K. (met ill.). — Eenige eigenschappen onzer bouwgronden welke behalen van goede oogsten daarop in den weg staan (vervolg), door N. N. — Koffie zonder „schaduw” toppen en snoeien, door D. J. Dibbetz. — Ongeslachtelijke vermenigvuldiging, door J. J. Ochse. — De dierenwereld uit des planters naaste omgeving (vervolg). — Bijplanten, door Ram. — Algemeen overzicht van de theecultuur in Ned.-Indië gedurende 1922, door H. A. Pullar. — De Nederlandsche theemarkt in 1922. — Ziekten in de thee. — De Middelbare Landbouwschool, door Dr. R. Broersma. — De suikerindustrie in Suriname (ontleend aan de N. R. Ct.). — Iets over de bereiding van veekoeken in Indië. — Rubber. Bestrijding van het Britsche reductieschema. — 's Lands caoutchoucbedrijf.

Don Lorenzo II van Larantoea.
 Prof. J. C. van Eerde geeft in het April-Nr. van Onze Eeuw eene beschrijving van het leven van Don Lorenzo II, radja van het landschap Larantoea op het eiland Flores, die in 1905 wegens wederspanningheid en tegenwerking van het Bestuur uit zijn ambt werd ontzet en verbannen naar Djokjakarta. Op deze merkwaardige persoonlijkheid laat Prof. v. E. het volle licht vallen, het licht dat de Regeeringsverslagen ons geven, welke hem van de ongunstigste zijde doet kennen en het licht dat de Rooms-Katholieke missie over hem heeft laten schijnen, waarin we hem zien als een braaf Christen en oprecht en beschaafd man.
 De zeer lezenswaardige bijdrage van Prof. v. E. houdt mede eene waarschuwing in voor het betrachten van voorzichtigheid met betrekking tot het oordeel dat van Europeesche zijde over een Inlander of een Inlandsch volk wordt uitgesproken.

Garage NASSAU
 SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
 Verhuren van Luxe Auto's
 tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
 Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

BESCHIKBAAR.

MEDICINALE KRUIDEN

van A. KRAJENBRINK, Soerabaja, Java (N. O. I.)

- DIABETA** tegen Suikerziekte in elk stadium
- AGENTIA** tegen Verval van Krachten, Uitputting, Zwakte
- PANAS** tegen Malaria
- RHOÏDIN** tegen Aambeien (haemorrhoiden)
- ABDOMIN** tegen Dysenterie, Chronische Diarree
- LAXA** tegen Vetzucht, Hardlijvigheid

Verkrijgbaar bij de „Centraal Apotheek „DE KOEDOE”, Fred. Hendriklaan 166, Scheveningen, Telefoon Sch. 1053.

ROVER LEVERANCIER OSMOND OOST EN WEST

RIJWIELEN bij J. H. C. MERCKEL

PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127
BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461

DEN HAAG

ALL STEEL VERZENDT NAAR OOST EN WEST BATAVIER

BIJ UW BEZOEK AAN

BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE, bemerkt U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood

Wij Reinigen en Persen Uw Kleding terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS hebben eigen ateliers te

- BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
- Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
- Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
- Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo viug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntéle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,

4 rue Grétry, BRUSSEL

(eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

MEUBELLEN

INKOOP VERKOOP

FIRMA G. JONKER

Iste v. d. Boschstraat 77

's-Gravenhage Tel. Bez. 142

Belast zich met alle voorkomende aangelegenheden in deze branche, o.a. Behangen, Stoffeeren, Verhuizen, Taxatie, enz. enz.

Zeebaboe's en Jongens

beschikbaar.

203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

De Indische Staatsspoorwegen in de Tweede Kamer.

De heer A. S. Reitsma te Bandoeng, de bij uitstek deskundige op het gebied der Indische spoorwegpolitiek, schrijft in het jongste Nr. van Vragen des Tijds over hetgeen met betrekking tot de Indische Staatsspoorwegen bij de behandeling der Indische Begroting voor 1923 door de Tweede Kamer werd te berde gebracht. Aan zijn betoog laat hij eenige historische aantekeningen voorafgaan om zich dan te keeren tegen de in het midden gebrachte verkoopvoorstellen.

„Vergelijkt men de behandeling in de Tweede Kamer van hetzelfde onderwerp, 40 jaar geleden, met die van de verkoopplannen in 1922, dan zal de groote overeenkomst dadelijk opvallen. Maar ook onmiddellijk het verschil. De grondigheid van toen steekt al heel schril af bij de grenzeloze oppervlakkigheid van heden. Stemt dit in algemeen zinnig droevig, verheugend is het voor hen die... er thans niets voor voelen om zich van een kostbaar nationaal bezit te ontdoen, dat ook eenige generaties van bewaarders vaderlanders voor ons verworven hebben en dat niet met luxe bijeengebracht werd, maar uit harde noodzakelijkheid, n.l. omdat het particuliere kapitaal zich afzijdig hield.

De Kleinmoedigen, die onder den druk der tijden het vertrouwen in zichzelf en in het land verloren hebben, mogen de woorden ter harte nemen, welke de Asser afgevaardigde Oldenhuis Gratama vroeger bij de spoorwegdebatten sprak: dat na de eb de vloed weer zal komen. Wanneer het zoover is, dan moet de Staat het transportstelsel te land beheerschen, gelijk hij het ook nu doet. Dan met leegge handen te staan zou al heel schadelijk en beschamend wezen.”

Ned. Indisch Rubber- en Theetijdschrift.

7e jaarg. No. 24. Nogmaals de Rubber-restrictie. (Alle onzekerheid weggenomen), door B. — Kunstmeststoffen, door Dr. J. J. B. Deuss. — 's Lands Caoutchoucbedrijf in 1919 en 1920. — De rubberpositie. — De stijging der rubberprijzen. — De theecultuur voorheen en thans (slot), door Dr. J. J. B. Deuss. — Iets over kabelbanen, hun aanleg en gebruik van cultuurondernemingen, door A. Bertling (met ill.). — Volkstheecultuur, door Cajunta. — De Soekabonmische Landbouwvereniging.

Zending.

Nederlandsch Zendingblad, April 1923. Hoe het 125-jarig bestaan van het Ned. Zendinggenootschap te Sitoradjo herdacht werd, door J. Wiegens. — In Memoriam, Alexander Johannes Duymaer van Twist. — In Memoriam Dr. J. L. Heldring. — Nederlandsche zendingsschool. Oproep van aspirant-kweekelingen.

De Baniar, 2 en 9 Maart '23. De Zending op Alot (ontleend aan de Timor-Bode).

Berichte der Rheinischen Missionen-Gesellschaft, April '23. Sorgen und Segen in der Batakmission auf Sumatra (Fortsetzung). — Wie sieht's in Mentawai-Enggano aus?

Locale Belangen.

De afl. van 1 Maart bevat het slot van Dr. W. B. Petri's artikelreeks over de Indische wegen en de mechanische tractie. — In de rubriek Decentraliana o.m.: Nieuwe gemeentekorrelantie. — Bandoeng, Gedeeltelijke oplossing kampongvraagstuk. — De behandeling in den Volksraad van het voorstel tot wijziging der Lokale Raden Ordonnantie.

Het wapen van Suriname.

De hr. A. H. G. Rustwijk deelt in het April-Nr. van Neerlandia mede:

De heer Jager schrijft in het Dec. Nr. van Neerlandia over zijn bezoek aan Suriname. „Een goed woord voor Suriname” schreef hij boven zijn opstel, dat meer goed bedoeld dan goed is. Slechts willen wij de aandacht voor het volgende vragen. Hij schrijft o.m.:

„Eindelijk mogen wij niet verzuimen te melden, dat het zoowel ambtenaren als kleurlingen een doorn in het oog is, dat het mooie Surinaamsche wapen niet meer erkend wordt.... Het wapen stelt voor 2 negers met pijl en boog, die een schild vasthouden, waarop een 3-mast schoenerbrik is afgebeeld met de woorden er boven: Justitia, pietas, fides.

„Het mooie Surinaamsche wapen”. Over den smaak valt niet te twisten, heer Jager. Het zijn echter geen negers, die op het wapen voorkomen. Het wapenschild van Suriname is ovaalvormig met een zeiland driemast galjoenschip er op; het wordt gesteund door 2 met boog en pijl gewapende Indianen, de oorspronkelijke bewoners van Suriname. Het draagt tot opschrift de Latijnsche spreuk: „Justitia, Pietas, Fides.”

Nadat Suriname ruim 200 jaar in het bezit van zijn wapen was gebleven, moest het plaats maken voor het Nederlandsche, terwijl elke Nederlandsche gemeente en zelfs Batavia zijn eigen wapen heeft. Geen wonder, dat er tel-

BESCHIKBAAR.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

kens stemmen opgaan om het oude Surinaamsche wapen in eere te herstellen.

Rubber in the Netherlands East Indies (with illustrations). (Holland and her Colonies, March 1923).

Hoe staat het met de Indische Hooger onderwijs-plannen door v. L. (Neerlandia, April 1923).

Niederländisch-Ostindien. Ein länderkundliche Skizzen von H. Heyer, Professor der Kolonial Geographie an der Universität Leipzig. Mit Tafeln. Berlin, D. Reimer. (66 bl.)

Internationale volkenkunde, door Prof. J. C. van Eerde. (De Gids, April 1923).

Suriname.

Onder het hoofd „Grootste Demerariëse diamant” schrijft „Suriname” van 27 Februari:

„Men heeft in Demerara een diamant gevonden van 36½ karaat. Dat is het grootste steentje, tot nu toe daar gevonden. Het werd te Georgetown gebracht door de heren Clarke en Phipps, is ruim vijf karaat zwaarder dan de grootste zijner voorgangers en heeft een prachtige kleur. Het is een zuiver wit steentje en heeft een goede „diamantgedaante”, zooals de technische terminologie luidt, terwijl het zo goed als zonder scheuren is. Alleen het oppervlak vertoont een scheurtje.

Latere berichten vermelden de omstandigheden waaronder het kleinood gevonden werd en welke een enigszins dramatisches karakter dragen. Daniel Clarke, een twintigjarige jongeling, had n.l. zijn vrienden gezworen, dat hij de grootste diamant in de kolonie zou vinden. Het was misschien ernst, het kon ook maar scherts zijn geweest, maar een feit is het, dat hij zijn eed heeft gestand gedaan.

Ofschoon hij geen begrip had van diamant-exploitatie — het was de eerste maal dat hij een tripje naar het bos zou maken — vertrok hij de 31e Oktober verleden jaar met zijn broeder Joseph en diens kompanjon Phipps naar de diamantvelden aan de Kurupung en bereikte na een moeilijke reis zijn bestemming op 10 Januari. Zware regens beletten de diamantzoekers dadelijk het werk ter hand te nemen. Eerst op de 1e Februari konden zij met het zoeken beginnen en reeds zeven dagen later, de 8e Februari dus, de verjaardag van Joseph Clarke, ontdekte Daniël de steen op een oogenblik dat men reeds moedeloos begon te worden van het vruchteloos zoeken, daarmee zijn broeder een gelukkiger geboortedag bezorgende. dan deze tot nu toe waarschijnlijk heeft mogen vieren.”

Tot zoover het blad. In „The World's Work” van Februari vonden wij een met aardige kiekjes verlicht artikel van William J. Lavarre Jun.: „Discovering diamonds in British Guiana. An amazing adventure in opening up the treasure house on the Upper Mazaruni River”.

„Being foot loose and fancy free, I set out six years ago in search of adventure. Instead, all I found was diamonds.”

In den herfst en winter 1916—17 zette hij de reis door tot de bronrivieren van de Mazaruni, ongeveer 150 mijlen van Georgetown. Daar deed hij, in een Karaïbendorp, zijn ontdekking van diamant. Dat kwam zoo: de Indianen gebruiken voor het raspen van kassave eigengemaakte raspen, een plank namelijk, waarop scherpe keisteentjes zijn vastgemaakt door middel van een soort hars. De reiziger bekeek zoo'n rasp en merkte op dat sommigen der steentjes in het zonlicht schitterden. Hij vroeg den Karaïbischen hoofdman, waar deze de steentjes had gevonden, maar kreeg een ontwijkend antwoord. Raspen met deze steentjes waren veel beter dan die met andere steentjes, waarom de Karaïb liever de vindplaats niet wilde aanwijzen. Maar wat bonte kleederen en kralen aan de vrouw en jenever en andere begeerlijke zaken aan den man voerden ten slotte tot het doel en na een paar weken werd de vindplaats aangewezen, de

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer”, dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer. Hofleverancier.

S

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

Passagiers- en Vrachtdienst

van Amsterdam via Southampton, Algiers, Genua, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAJA, vice versa.

bedding van een kreek die in de Mazaruni uitmond. In een laag van blauwe klei en grind werd een diamantje van een halve karaat gevonden. „I have done little else since that day — zegt de schrijver — than follow the trail of the diamonds, and with a good deal of success.”

Maar niet in den tijd waarover hier gesproken wordt. Een geduchte aanval van zwartwaterkoorts deed hem het verder onderzoek voorloopig staken. Hij vertrok naar Engeland, met het vaste besluit nooit weer naar de wildernis te gaan. Inmiddels brak de wereldoorlog uit en hij nam dienst. In 1919 zien we hem weer naar Zuid-Amerika trekken als deelnemer aan een expeditie die uitgerust was om de bronrivieren van de Amazone te explooreren en die de Amazone opvoer en door de Rio Negro in het brongebied van de Orinoco kwam.

In 1921 kon hij geen weerstand bieden aan den drang om weer naar diamant te gaan zoeken. In Britsch Guiana worden de „free diamonds” gevonden in de karakteristieke blauwe klei-grindsag in de kreekbeddingen. De oorspronkelijke ligplaatsen zijn moeilijk te vinden — en zijn nog niet gevonden — wegens de 15 tot 30 voet dikke verweeringslaag en het dichte woud die het oorspronkelijk gesteente bedekken. Alle tot dusver gevonden diamanten zijn „free diamonds.”

Op zijn expeditie van het vorige jaar gelukte het den heer Lavarre vele honderden karaat diamanten te vinden in de kreekbeddingen. Ook kon hij zijn werkplan voortzetten, daarin bestaande dat hij, stroomopwaarts gaande, al de kreekbeddingen onderzocht, eliminerende die welke steriel bleken en in kaart brengende die welke diamanten bevatten, om zoodoende ten slotte de plaats te kunnen bepalen van waar al die steenen afkomstig waren. Wij vinden niet vermeld, waartoe deze theorie geleid heeft. De grootste steen door den heer Lavarre gevonden woog 32 karaat — dus iets minder dan de diamant door den heer Clarke onlangs gevonden — en had, geslepen, een waarde van ongeveer £ 1.600. Hij kon er geen koper voor vinden en was verplicht hem in kleinere stukken te doen snijden.

De heer Lavarre is nu met een staf jongelieden naar Britsch Guiana teruggekeerd met een behoorlijke uitrusting „ready to make a thorough, and — zooals hij hoopt — final exploration to locate the big diamond mine.”

Het slot van het artikel volgde hier in de eigen woorden van den schrijver:

„Maybe — I still hope — adventure will lurk round the corner. The nearest I have ever come to catching up with it was just over the boundary in Venezuela, when I sought the hospitality of a night at the cabin of a Spanish ranger in the mountains. He provided me with food and shelter, and I tried to convince him that I was conferring as much distinction on him as he was conferring kindness on me by showing him a letter of recommendation from the President of his country. I then discovered that my most was a revolutionist and one of the President's bitterest enemies. He did not withdraw his hospitality, however, so I swung my hammock on his porch and was about to dropp of to sleep when I overheard him and a companion talking in low tones. Their concluding remark in Spanish was, „We won't kill him till morning.” I spent an almost sleepless night, with my revolver thrust in the breast of my shirt and with one eye always half open for trouble. In the grey of the dawn I saw a figure emerge from the house carrying in its hand a glittering rifle barrel. I carefully got my pistol ready for action and kept it drained on the figure without shifting my position in the hammock. The figure advanced to the edge of the porch, turned its back to me, took firing position and bladed away. Instantly loud squeals from the brush resounded and to my immense relief, I learned that the discussion of the night before referred to the pig which was to be slaughtered for my breakfast.”

Heel beleefd was het niet den gast niet te waar-

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN
Wij kunnen U momenteel aanbieden: **S**
Complete Huiskamers van af f 315.-

Wij fotografeeren U thuis
zonder verhooging
INLICHTINGEN:
FOTO-PERSBUREAU
Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

schuwen dat men ging schieten. Maar dit daar-gelaten; wie onzer lezers krijgt niet voor den geest Paul Louis Courier's „Une aventure en Calabre”, hem zeker uit zijn schooljaren wel bekend. L'histoire se répète.

Nu een enkel woord over de geschiedenis van de rasp. Deze eigen gemaakte raspen hebben wij ook in Indianenkampen in Suriname zien gebruiken. Bij de benedenlandsche Indianen zijn ze misschien nu vervangen door raspen van Europeesch maak-sel, maar ze zullen als familiestukken bewaard zijn. Onze diamantzoekers zullen goed doen die raspen eens te bekijken. Men kan niet weten. Bij de bovenlandsche Indianen zijn ze zeker nog in gebruik, al is het niet onwaarschijnlijk, dat door de Boschnegers ook het Europeesche fabrikaat daar te vinden is.

In de „N. R. Ct.” van 3 April, Avondblad D, schrijft Dr. van Blankenstein zijn slotwoord, een warm pleidooi voor de kolonie die hij lief heeft gekregen. Wij hopen nu spoedig de reeks voortreffelijke artikelen in boekvorm te zien verschijnen.

Uitvoer der voornaamste producten gedurende het jaar 1922. — Ondervolgend staatje biedt een overzicht van den uitvoer der voornaamste producten uit de kolonie Suriname gedurende het jaar 1922, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van het jaar 1921.

Benaming.	1921	1922
Cacao (in Kg.)	1.636.465	1.558.679
Suiker (")	9.565.417	9.470.935
Balata (")	464.437 ⁵	395.542
Koffie (")	1.514.009	2.169.525
Goud (in Gr.)	291.347 ⁵	351.377 ⁵
Van de ontginningssterreinen aan-gevoerd goud (in Gr.)	351.182	373.646

Curaçao.

De Economische Toestand.

De voorzitter van de Curaçaosche bank heeft weer een belangwekkende nieuwjaarsrede gehouden. Wij ontleenen daaraan het volgende:

„Het aantal ingeklaarde stoomschepen bedroeg in 1922 1182 met een bruto inhoud van 5.308.487 M. (v. j. 890 met 3.958.829 M.).

Deze toeneming is voor een groot deel te danken aan de uitbreiding van de scheepvaartbeweging van de Curaçaosche Petroleum Mij. In 1921 werden van deze maatschappij ingeklaard 434 schepen met een bruto inhoud van 924.289 M., terwijl in 1922 ingeklaard werden 608 schepen met een bruto inhoud van 1.429.449 M. De toeneming van de overige 118 schepen met een bruto inhoud van 844.698 M. is te danken aan het feit, dat verschillende andere stoomvaartlijnen Curaçao in het vaarplan hebben opgenomen.

Sinds Mei 1922 komt geregeld de Fransche boot der Compagnie Générale Transatlantique, de Hamburg—Amerika-lijn sinds 1 Januari 1922 bijna wekelijks. De K. W. I. M. breidde den dienst op New-York uit, die op Maracaibo werd intensiever; de Carribean Steamship Cy. staakte echter haar vaart op Curaçao.

Voor de zeilvaart zijn deze cijfers minder opwekkend. Weliswaar is het aantal ingeklaarde schepen van 1172 in 1921 tot 1241 in 1922 vermeerderd, maar de bruto-inhoudsmaat ging achteruit van 228.988 M. tot 169.952 M.

De vermeerdering van den invoer van f 17.318.296 in 1921 tot f 18.792.610 in 1922, ondanks de dalende prijzen, komt geheel voor rekening van ruwe petroleum. Hiervan werd in 1921 ingevoerd tot een waarde van f 7.265.243 en in 1922 tot een waarde

„SALLANDIA”
(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)
LINOLEUMWAS - WRIJFWAS
DE BESTE
CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN
Eigen Kofferfabriek
G. KERNER & Co.
BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038
Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

J. P. BATENBURG & Co's
MEUBELTRANSPORT-MIJ
Dr. Kuiperstr. 16
TEL. H. 545.
DEN HAAG.
MEUBELBERGING
RUIME UITPAKLOKALEN
VOOR
REISBAGAGE.

J. E. SCRUTTON
ENGLISH TAILOR
134 OBRECHTSTRAAT TEL. M. 5474
THE HAGUE
English Goods Only
Details a Speciality

BESCHIKBAAR.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de
Recepten vaneen Ind.K okki
onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel” door **FR. BLOM**, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.
Prijs f 1.00

VB

DEN HAAG

V B

VB

DEN HAAG

ERENIGDE AKKERIJEN

DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
EN
DE OUDE VETTE HER,
KORTHEIDSHALVE GENAAMD: „Vé' Bè“.

BRÖÖD, ——— BESCHUIT, ——— BANKET.

BILDERDIJKSTR. 139, DEN HAAG
Tel. Marnix 3820

EIGEN WINKELS IN ALLE DEELEN
VAN DEN HAAG EN SCHEVENINGEN

GEREGELDE BEZORGING IN ALLE WIJKEN VAN
DEN HAAG, SCHEVENINGEN
RIJSWIJK EN WASSENAAR

BESCHIKBAAR.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
Bandversiering van SOERJOWINOTO
Prijs ingenaaid **f 3.40** Gebonden **f 4.90**
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordeelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen“.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*)

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid“.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*)

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin“.

(Top Naeff in *De Amsterdammer*)

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen“.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*)

Uitgave van „**Ādi Poestaka**“

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 • Den Haag • Tel. M. 5611

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	<h2 style="margin: 0;">Hollandsche Bank voor West-Indië</h2> <p style="margin: 0;">Heerengracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290</p> <p style="margin: 0;">CURAÇAO CARACAS</p> <p style="margin: 0; font-size: small;">130 VENEZUELA</p> <p style="margin: 0;">Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.</p>	Incasseeringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
---	---	---

van f 9.153.373 of bijna 2 miljoen meer dan in 1921.

De invoer uit Nederland bedroeg dit jaar belangrijk minder dan in 1921. De invoercijfers liepen n.l. van f 1.243.000 tot f 986.000 of 20 pCt. achteruit, voornamelijk door minderen invoer van voedings-artikelen als boonen, erwten en aardappelen, door het slagen van den oogst op Curaçao, terwijl menig product in plaats van uit Nederland dit jaar uit Duitschland kwam.

Nederland heeft dan ook, o.a. op het gebied van aardewerk, glaswerk en bier terrein verloren ten koste van Duitschland, uit welk laatste land de invoer toegenomen is van f 152.719 in 1921 tot f 418.419 in 1922. Hier heeft de valuta natuurlijk een belangrijke rol gespeeld.

De waarde van den uitvoer bedroeg in 1922 f 13.825.205, tegen f 12.689.785 in 1921 of een stijging van f 1.135.420. De waarde der uitgevoerde producten van de Cur. Petroleum Mij. bedroeg in 1921 f 8.918.000 en in 1922 f 10.247.000.

Wanneer men van den totalen uitvoer, den uitvoer der producten van de Cur. Petroleum Mij. aftrekt, dan komt men tot een uitvoer in 1921 van f 3.771.000 en in 1922 van f 3.577.000 of een vermindering van f 194.000.

Deze vermindering is te wijten aan de daling der steenkolenprijzen. Uitgevoerd werd in 1921 28.000 ton en in 1922 35.000 ton, met een waarde van resp. f 1.238.870 en f 987.324.

De hoeveelheid der uitgevoerde producten was belangrijk grooter dan in 1921. De uitvoer van zout uit Curaçao nam toe van 2756 ton tot 7730 ton. Zoo ook van hoeden van 77.000 dozijn tot 98.000 dozijn. De uitvoer van phosphorzure kalk bedroeg 56.077 ton of 4800 ton minder dan in 1921.

De uitvoer van olieproducten is belangrijk hooger dan in 1921. Uitgevoerd werd in 1922 15.092.786 L. gasoline, 1.056.000 K.G. gasolie, 12.851.422 L. petroleum en 269.221.000 K.G. residu.

De uitvoer naar Nederland bedroeg f 90.000 en naar Amerika f 549.000, terwijl deze cijfers in 1921 resp. waren f 74.000 en f 272.000. De groote toename in den uitvoer naar Amerika is te danken aan den uitvoer van residu, terwijl ook de uitvoer van hoeden f 70.000 hooger was.

Over het bankwezen zelf zeide de voorzitter o.m.: De particuliere bankinstellingen te Willemstad hebben reeds in vele opzichten één lijn getrokken. De kans is niet geheel uitgesloten dat het publiek daarvan op den duur de dupe wordt. Onze aanwezigheid is waarborg, dat dit ten opzichte van de wisselkoersen en prima credieten niet zal geschieden.

We hebben gemeend het koloniaal belang te behartigen om onze zaken op de Bovenwindsche Eilanden, al zijn deze weinig winstgevend, uit te breiden, o.a. door het aantal vertegenwoordigers te vergrooten en het invoeren van een speciale code, ten einde mede te werken dat op die eilanden een betere toestand in het muntwezen tot stand wordt gebracht.

Wij kunnen verklaren, dat we hierin vrijwel geslaagd zijn.

Wanneer ik hier, Mijne Heeren, aan het einde ben gekomen van mijn jaaroverzicht, dan meen ik, dat het afgelopen jaar voor de kolonie zeker niet als het slechtste kan worden beschouwd en dit geldt speciaal voor het eiland Curaçao, waar naast een goed geslaagde oogst groote behoefte aan arbeidskrachten bestaat door het toenemende scheepvaartverkeer.

Op de Bovenwindsche Eilanden en op Aruba is de toestand minder gunstig.

De Bovenwindsche Eilanden zijn uitsluitend aangewezen op landbouw en zoutwinning en voor Aruba bepaalt de prijs van aloë den stand van de economische barometer. Waar katoen op de Bovenwindsche eilanden weinig verbouwd werd en aloë laag in prijs is, waren de toestanden niet rooskleurig.

De kolonie heeft tot heden niet veel geleden van

de wereldcrisis en, wanneer men blijft streven naar verhooging van de economische weerkracht der kolonie enerzijds en versoering van 's lands uitgaven anderzijds, dan zie ik ook het jaar 1923 niet somber in.

Met vlugge pas hebben wij afscheid genomen van het jaar, dat achter ons ligt. Het nieuwe jaar gaan we tegemoet vol meed en vertrouwen op onze eigen krachten.

Onze 95-jarige instelling voelt zich in staat ook haar taak het volgend jaar te volvoeren, waar ze naast de ondervinding der afgelopen jaren overtuigd is, dat haar taak het welzijn der kolonie betreft.

S. Duwaer.

De Curaçaosche beeldhouwer J. de Pool, die de Brion-buste maakte, welke begin Maart op Curaçao werd verwacht, heeft opdracht gekregen een borstbeeld te maken van den heer S. Duwaer, stichter van het kinderziekenhuis te Maracaibo, bekend ook als vertegenwoordiger van het *Algemeen Nederlandsch Verbond*, dat hij warm steunde.

Verbinding der eilanden.

De verbinding tusschen Curaçao, Aruba en Bonaire werd den laatsten tijd onderhouden met de *Ligia*, voor f 600.— per maand. Dat 't ook minder kan, bewijst eene aanbesteding, van gouvernementewege gehouden. Er was eene inschrijving van f 5000.— per jaar en de *Ligia* zelf daalde af tot f 5700.— per jaar. „Uit het feit, dat zooveel groote barken op deze aanbesteding hebben ingeschreven, valt evenzeer af te leiden, dat er elders voor onze zeilers niet veel te verdienen valt“, meent de *Amigoe*, waaraan wij het bovenstaande ontleenen.

Draadlooze verbinding Curaçao—Holland.

De chef van het draadlooze station Riffort op Curaçao schrijft aan de *Amigoe*:

„De proefseinen van het groote verzendstation te Kootwijk bij Apeldoorn, werden op het ontvangststation te „Daniël“ goed opgenomen. De teekens van genoemd station kwamen harder en zuiverder in dan die van het station Nauen, Duitschland, zoodat m.i. de verbinding zelfs in den tijd van luchtstoringen is te onderhouden, indien de woorden een paar malen worden herhaald.“

Tot nu toe werd steeds uitgeluisterd naar het station Malabar, doch zonder resultaat. Wel werden er zwakke stations op de aangegeven golflengten gehoord, doch de luchtstoringen maakten het onmogelijk er iets van op te nemen. De stations te Guam, Cavite, enz., zijn allen goed te hooren.“

Formaliteiten.

De Gouverneur heeft laten bekend maken, dat vreemdelingen, die door hem in gehoor wenschen te worden ontvangen, zich door den consul van hun land behooren te laten voorstellen.

En als hun land niet consulaire vertegenwoordiging is.....?

Cuba.

Donderdag 25 Febr. '23 zijn met de *Goulet Frisla* 80 personen naar de Suikercentrale *Manati* (Cuba) vertrokken.

Behalve 4 Curaçaoënaars waren al de overigen Venezolanen.

Eigenlijk hadden er 16 arbeiders van Curaçao het contract geteekend, doch op het oogenblik van het vertrek kwamen er maar 4 opdagen. De vorige 12 hadden reeds, na gecontracteerd te hebben, een som gelds als voorschot in ontvangst genomen en hebben dus door achter te blijven, zich aan woordbreuk schuldig gemaakt. Wat wij ten strengste afkeuren en natuurlijk ook op den gemachtigde der Centrale een slechten en zeer ongunstigen indruk moet maken.

Met het stoombootje *Manati* vertrok deze gevolmachtigde de heer B. L. Ruiz, Vrijdag naar Aruba, om te trachten ook daar nog eenige werklieden aan te werven.

The English Sport Stores

Frederik Hendriklaan 85
The Hague

Sport articles and clothing of every description

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail, passagiers- en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Piano's Orgels
C. A. J. VAN KALMTHOUT
 Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
 Bisschop Hamerstraat 1-1a
Vieugels Kunstspelpiano's

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

De Koloniale Raad sterft uit.
 Van de 13 leden zijn er niet minder dan 4 buiten
 gevecht gesteld: voorzitter en ondervoorzitter ver-
 toeven nog steeds in Holland, Dr. Ellis is op de bo-
 venwindsche eilanden, en nu gaat ook het nieuwe
 lid, de heer De Veer Abrahams, met verlof.

Uit den Verren Vreemde.

Is Egypte op weg naar de onafhankelijkheid?

De khedive van Egypte voelde zich in groote mate zelf-
 standig, maar beschouwde zich toch als vazal van den
 sultan van Turkije. Tijdens den wereldoorlog deed Eng-
 land zijn bemoeienis met Egypte sterk doorwerken, de
 Turkische khedive werd tot heengaan gedwongen, een door
 Engeland beschermde khedive kwam als onafhankelijk sultan
 op den troon. Hoewel dit den Jong-Egyptenaren naar den
 zin moest wezen, toonden zij zich toch volstrekt niet inge-
 komen met de niet opgeheven Britsche voogdij. De Engel-
 sche hooge commissaris Cromer oordeelde de Egyptenaren
 niet voor zelfbestuur, met een Britsch ruggesteuntje slechts;
 voor Soedan maakte hij een voorbehoud van verdere strek-
 king. De commissie-Milner wees den weg aan om Egypte
 in spoedige evolutie werkelijk tot zelfbestuur te brengen.
 Doch de Britsche politiek kan zich nog altijd maar heel
 moeilijk voegen naar het inzicht: opvoeden van een ander
 land tot zelfstandigheid. Zich met Egypte bemoeien, het
 vermaken van Turkije, zonder er zelf meester te blijven, of
 althans voogdij uit te oefenen, zoiets gaat nog in tegen
 de opvatting van koloniale politiek, die Groot-Britannië
 in het bloed zit. Minister Churchill wenschte Egypte den
 veldaad van Britschen steun niet te onthouden; hij meende
 dat lord Allenby den man te hebben, die Egypte onder
 dwang kon nemen en het tevens zoet zou kunnen
 maken, door het een zekere mate van zelfrecht tot regeer-
 en te gunnen. Dit is niet meegevalen; de Jong-Egyptena-
 ren bleken volstrekt niet tevreden te zijn. In tegenstelling
 met de leiders der nationalisten in andere landen, die door-
 aans verwoede drijvers zijn, was Saad Zaghloul Pacha, de
 voorman der Egyptische nationalist, een bezadigd staats-
 man, die het met Cromer en Milner best had kunnen vin-
 nen. Op menig punt was hij voor overleg te vinden geweest,
 maar ten opzichte van het verblijf van Britsche troepen in
 Egypte gaf hij niets toe, deze moesten weg, Egypte zou zelf
 de verantwoordelijkheid, ook van de vreemde en ook voor de
 vreeschap met Soedan, zorgen.

Allenby meende de zaken wel naar zijn hand te kunnen
 zetten, indien Zaghloul maar uit het land verdween. De
 wone dwaling; een groote nationale beweging bestaat niet
 voor den leider, zij geeft zich een leider. Generaal Allenby
 naar Londen om zijn inzicht te bepleiten; kort na
 terugkeer werd Zaghloul, zonder vorm van proces, naar
 de Seychelleseilanden, in den Indischen Oceaan, verbannen.
 De verhoudingen verbeterden echter niet. Met moeite slaag-
 den Allenby erin ministers te vinden, die, onder zijn leiding,
 in naam Egyptische regering wilden vormen. De be-
 zinning bleef zich afkeerig toonen van de Britsche bemoeie-
 ning. Herhaaldelijk kwam 't tot scherpe uitingen van anti-
 pathie. Toen de berichten ongunstig luidden over den ge-
 heidstoestand van Zaghloul, in het fnuikend klimaat
 der Seychelles, werd niet onduidelijk uitgedrukt, dat men
 zijn dood als een politiek moord zou beschouwen, die dan
 op rekening van Allenby zou worden gesteld.

De generaal begon 't vertrouwen in zijn ijzeren stelsel
 wat te verliezen. In de herfst van 1922 werd
 Zaghloul overgebracht naar Gibraltar. Hierdoor werd nog
 geen voldoening gegeven aan den roep om zijn terug-
 keer, maar er lag toch al een gehoorgeven aan de stem des
 volks in. Toen is de reis van zijn vrouw, van Kaïro tot
 Said, waar zij zich inscheeptte om naar haar man te
 gaan, in October tot een monstermanifestatie
 gemaakt, waaraan duizenden en duizenden, mannen en
 vrouwen, den ganschen weg langs, deelnamen, onder den
 roep: „Hatoe Saad! Breng ons Saad terug!“
 Egyptische delegatie bewerkte te Londen de inzicht-
 van parlementsleden. De loop der onderhandelingen te
 Londen gaf ook een schok aan het geloof in de ijzeren
 hand als de beste voor de landen van overzee. In Maart
 een honderdtal leden van het Britsche parlement
 schrijven tot Curzon, waarin zij aandrongen op het
 van een oprechte bevredigingspolitiek voor Egypte,
 waarin zij het teruggeven van de vrijheid aan Saad
 Zaghloul Pacha als eerste voorwaarde stelden: Hatoe Saad!
 zal wel geen toeval zijn, dat juist nu het besluit ge-
 is om Zaghloul zelf voor zijn eigen, minder gun-
 gezondheid te laten zorgen. Hij is blijven aandringen
 voor den rechter brengen van zijn zaak; dit heeft
 niet aangedurfd, doch evenmin het hem in ballingschap
 zonder veroordeeling. Hij gaat eerst te Vichy een po-

ging doen om herstel te krijgen van de kwaal, waarom het
 heet dat hem de vrijheid weer gegeven is. Daarna zal hij
 naar Egypte terugkeeren. De meer dan 70-jarige grijsaard
 zal daar als partijleider vermoedelijk daadwerkelijk niet
 veel meer presteeren, maar zijn terugkeer zal in Egypte als
 een groote gebeurtenis worden beschouwd. De nationalist
 zullen erdoor tot volharden, tot niet toegeven worden aan-
 gespoord.

Men make zich in Engeland nu vooral de illusie niet
 dat de nationalist het hoofd in den schoot zullen leggen.
 Het voorbeeld van Angora zal hen nog meer aansporen tot
 den eisch om onafhankelijkheid. Anderzijds zal Egypte in
 Angora ook een mogelijken mededinger zien naar de over-
 heersching van het Nijlgebied, dat immers een land onder
 Turkische suprematie geweest is.

Tijdens de vorige Lausannebijeenkoms heeft zich daar
 een Egypte-delegatie aangemeld, die om de gelegenheid
 vroeg voor de Egyptische belangen te mogen opkomen. Nu
 eerstdaags de conferentie te Lausanne weer hervat wordt,
 is 't niet onwaarschijnlijk er ook weer een Egyptische deputa-
 tie ten tooneele te zien verschijnen. Veel kans om gehoor
 te verkrijgen zal deze dan, naar 't ons voorkomt, niet heb-
 ben. Noch Turkije, noch de geallieerden zullen officieele
 vertegenwoordigers van Egypte daar wenschen te laten an-
 zitting. Maar een zoodanig optreden zou wel aanleiding
 kunnen worden, dat Angora en Londen genoopt werden zich
 over hun voorgenomen verhouding en houding tot het rijk
 van den khedive uit te spreken, en het zou dan wel eens
 kunnen blijken, dat de een den ander de kans niet gunt
 om er den toon aan te geven, en dat daarom Egypte, naast
 Syrië en Mesopotamië, toch nog een der klippen gaat wor-
 den, die de Lausanne II zal moeten trachten te omzeilen.

Lord Carnavon. †

Een dood waar omheen zich misterie zal vormen, en die,
 tot een legende gemaakt, zal voortleven tot in lengte van
 eeuwen. Zestien jaren wijdt lord Carnavon zich aan onder-
 zoekingen naar de in het oude Egypte verborgen schatten.
 Zijn werk wordt bekroond met de ontdekking van het 3000
 jaren oude grafpaleis van Toet-Ank-Amen. De werkzaam-
 heden, om de in de tombe opgehoopte schatten aan het
 licht te brengen, vergen veel tijd; de opeengestapelde reli-
 kwieën vormen als een bescherming van de mummie van
 den Pharaoh. Vóórdat de indringers, de verbrekers van de
 grafstijle tot de sarkofaag, zijn doorgedrongen, verplicht
 het seizoen hen tot tijdelijk staken van hun werk. En dan
 komt een insect, een muskiet den ontdekker een steek ge-
 ven, waardoor hij bezwijkt eer hij de rust van Toet Ank
 Amen, van den hersteller van het oude geloof der Egypte-
 naren, heeft kunnen verstoren. Hierin biedt de stof zich
 aan voor een treffend verhaal, zooals er in de 1001 nacht
 reeds gevonden zijn. De ontdekking van Carnavon zal er
 niet minder populair door worden; een schrale troost, maar
 toch een troost, dunkt ons.

De financiële moeilijkheden van Britsch Indië.

Wij hebben melding gemaakt van de pogingen in Britsch
 Indië, in het werk gesteld om het budget kloppend te maken
 en te doen uitkomen, dat deze vooral redding zoeken door
 bezuiniging op het militair departement. De onderkoning,
 lord Reading, is door de zich opdringende noodzakelijkheid
 tot inkrimping van de uitgaven en versterking van de mid-
 delen al evenmin in een aangename positie gebracht als
 mr. Fock in onze koloniën.

De bezuiniging op de militaire uitgaven vindt in Eng-
 land zelf geen instemming; Indië moet de defensie-aange-
 legenheden, zegt men, niet van eigen standpunt alleen be-
 oordeelen, maar het behoort zijn positie en taak als deel
 van het groote Britsche rijk indachtig te blijven. Doet het
 dit, dan acht men een zoo vèrgaande besnoeiing op de leger-
 en vlootuitgaven, als voorgesteld is, niet te aanvaarden. Er
 zijn ook stemmen tegen deze bezuiniging opgegaan om Indië
 zelf; zij achten de veiligheid niet meer voldoende verze-
 kerd, als de beschermende macht in zoo sterke mate zou
 worden verminderd.

Ter verbetering van de middelen had de regering ver-
 dubbeling van de zoutbelasting voorgesteld. De Wetgevende
 vergadering heeft dit afgestemd. De onderkoning kent echter
 geen ander middel om 't evenwicht althans eenigszins
 te herstellen; handel, nijverheid, post, spoorwegdienst kun-
 nen niet zwaarder belast worden dan reeds het geval is; de
 Wetgevende vergadering heeft ook geen ander middel aan
 de hand gedaan. Lord Reading heeft daarom de wet tot
 verdubbeling van de zoutbelasting toch doen afkondigen.

Er gaat een storm van verontwaardiging op tegen dezen
 maatregel. Het nut, het onmisbare van zout is gemakkelijk
 te bepleiten, zelfs voor eenvoudigen van begrip. De gevol-
 gen van den maatregel worden in propaganda-overdrijving
 aan de massa voorgehouden.

Een lastig geval. Bezuinigen is noodig, doch er komt ver-
 zet tegen de eenige bezuiniging, wier invloed werkelijk van
 groote betekenis zou zijn, al zou zelfs daardoor het even-
 wicht tusschen uitgaven en inkomsten nog niet verkregen

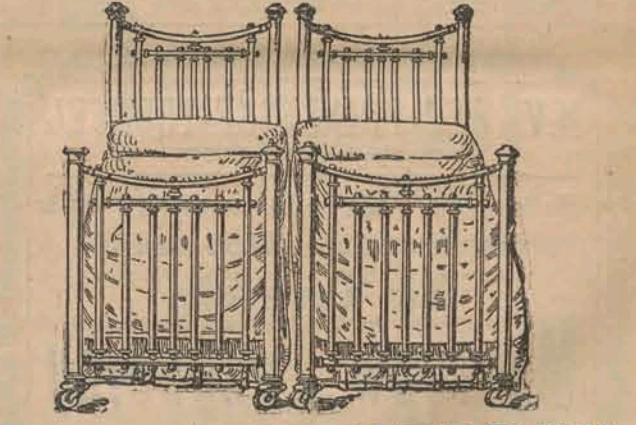
V. MASSARO
 KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM
 LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIËK,
 STEEN- EN HOUTGRANIET VLOEREN,
 LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN
 GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.
 CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
 Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

BESCHIKBAAR.

Volkomen Genezing is voor iedereen te bereiken met de
 uitstekende „INDRA“-medicijnen
 Dj. Leverziekte en Galsteen, Dj. Nierziekte en Niersteen, Dj.
 Ingewandziekte, Dj. Suikerziekte, Dj. Menstruatie, Dj. W. Vloeiing,
 Dj. Blinde Darm, Dj. Bloedzuiverend; tegen RHEUMATIEK en
 JICHT, dragen reeds duizenden de radio actieve „INDRA“-ARM-
 BANDEN. Prijzen der flacons f1.75 en f2.25; der armbanden in 3
 grootten: f3.—, f4.— en f5.—
N.V. INDRA - Coolsingel 11a - ROTTERDAM
 Den Haag Z. Buitensingel 255.

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
 GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
 TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het
 eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8½ tot 6 uur.

M. A. VREESWIJK
 WIJNHANDEL - UTRECHT
 Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

IN KRINGEN
 waar men tot oordeelen bevoegd is,
 beschouwt men Aambeienzalf van
 broeder Benedictus als het eenigst,
 nooit falende middel. Prijs p. p. f1.—
 Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

BESCHIKBAAR.

**LEDEN VAN DE
VER. „OOST EN WEST”**

hebben op vertoon van hun Lidmaatschap-
kaart toegang tot de Clublokale Restau-
rant en Leeszaal van de **Amsterdamsche
Burgerwacht**, Singel, hoek Vijzelstraat
Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag
tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de
Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost
en West aantreffen.

BESCHIKBAAR.

N.V. HET PRINCESSE-TOONEEL

Directeur: COR RUYS

Heden en volgende avonden 8.15
Gastvoorstellingen ELSA MAUHS

**De Tweede
Mevrouw Tangueray**

Schitterende Persbeoordeelingen.

Plaatsbespreking dagelijks van 10-4 uur.
Prijzen der plaatsen: f 3.50, f 3.—, f 2.50,
f 1.75, f 1.25 (alles inbegrepen).

TEL. H. 2745

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

worden. Versterken der middelen is noodig, doch niemand
weet een andere oplossing dan de eenige, die wel als van
grootte betekenis beschouwd kan worden, doch waartegen
zich een fel verzet door geheel het land richt.

Een nieuw eiland ingepalmd.

Kort geleden meldten de bladen, dat een nieuw eiland in
de Zuid-Chineesche zee was opgeworpen. Wij vinden nu in
La Dépêche Coloniale van 29 Maart de mededeeling, dat de
commandant van de Astrolabe, het Fransche schip der hy-
drographische opnemingen, op den 16en Maart bezit gene-
men heeft van het eiland, ontstaan door een onderzeesche
eruptie, op 10° 10' 10" noorderlengte en 103° 59' 22" oost
van Greenwich, d.i. op 20 mijlen ten zuiden van Poeloe
Condora, niet zoo heel ver van de kust van Fransch Indo-
china.

China en het Bolsjewisme.

De „Echo de Chine” te Sjanghai bespreekt in een artikel
de vraag of het Sovjet-stelsel kans heeft om in China te
worden ingevoerd en daar ingang te vinden bij de massa.

In dat artikel wordt o.a. gezegd: Hoewel Joffe, de Sovjet-
gedelegeerde uit Moskou, die op last van zijn regeering een
reis door China en Japan maakt, te Peking bijna met geest-
drift werd ontvangen door een zeker deel der bevolking,
waartoe vooral de studenten behoorden, heeft hij toch niet
de eigenlijke volksziel kunnen treffen. De Chineesche koe-
lie, de landbouwer, de kleine handwerksman is onbereikbaar
voor hem. De heer Joffe had miljoenen en nog eens mil-
lioenen goudroebels kunnen uitgeven, zonder indruk te ma-
ken op het oude Chineesche volk, dat in 't geheel niet vat-
baar is voor een algemeene beweging ter wille van een po-
litieke gedachte. Van iedere tien menschen in China is er
nauwelijks één die op 't oogenblik weet onder welk regeer-
ingsstelsel hij leeft en die daarover een enigszins berede-
neerde opinie heeft. Een bepaalde klasse, zooals bijvoor-
beeld die van het onderwijs, of de studeerenden, zal mis-
chien voor 't niterlijk en om toch vooral voor modern en
niet achterlijk door te gaan, naar een buitenlandsch spre-
ker, die nieuwe denkbeelden verkondigt, komen luisteren
en hem toejuichen, maar dat beteekent niets. Diezelfde
menschen gaan morgen weer naar een andere voordracht
en zullen daar met denzelfden ijver, zoo niet met dezelfde
overtuiging, het gesprokene toejuichen. Een van de kenmer-
ken van het Chineesche volk is zijn lichtvaardigheid en zijn
gemis om blijvend zijn aandacht ergens bij te houden.

Het blad gelooft daarom niet dat het bezoek van den
Sovjet-gedelegeerde aan China iets heeft uitgewerkt.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST IS BESTEMD:

Mej. A. C. van Wel te Apeldoorn, Kastanjelaan 1, als on-
derwijzeres 3e klasse bij het O. E. L. O.

**UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN
STAATSDIENST.**

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst
in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien
door uitzending vanwege het Departement van Koloniën,
bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

- Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs.
- Onderwijzer met de hoofdkate en lagere akte wiskunde
voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
- Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
- Opzichter werkplaats voor afd. instrumentmakerij bij
den dienst der Staatsspoorwegen.
- Technicus voor electro-zwakstroom bij den dienst der
Staatsspoorwegen (leider spoorwegtelegraafdienst).

Zij die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in
Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te kom-
men, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wen-
den tot de 9de afdeling, onderafdeling A.B., van het
Ministerie van Koloniën.

Mutaties van 4 tot 11 April 1923.

Nieuwe Leden.

- Mr. J. A. Bartelds, Voorzitter Landraad, Gondolajoe,
Djokdja, f 6.
- Mr. E. Ch. Grivel, Voorz. Landraad, Djjetis, Djokdja, f 6.
- R. Winatasastra, Hoofdonderw., Langenardjan, Djokdja,
f 5.

Afschrijven.

G. J. Heijmering, Architect B. O. W., Den Haag, van Aers-
senstraat 182.

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634

LEVERING VAN ALLE SOORTEN

BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIAL ADRES VOOR HET

AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

Adresveranderingen.

- Jhr. Mr. J. M. M. Asch van Wijck, Advocaat en Procureur,
van: Leiden, Rapenburg 4, naar: 's-Gravenhage, Zeestr. 58.
- K. W. F. van Langen, Kap. N.-L. L., van: Den Haag, Pie-
ter Bothstraat 45, naar: Enschedé, Bleekerstraat 91.
- E. J. Schröfer, Onderw. der 1e kl., van: Scheveningen,
Hotel Central, Gevers Deynootweg, naar: Weltevreden, Dep.
van Onderwijs.
- J. J. Wittenborns, O.-I. Ambtenaar m. v., van: Amster-
dam, Oosterpark 69, naar: Den Haag, Fahrenheitstr. 657, f 5.
- W. J. Beck, Controleur B. B., van: Tondano naar: Den
Haag, Jacob v. d. Doesstraat 105, f 5.
- D. J. A. Vrijdag, van: Haarlem, Zylweg 56, naar: Johan
de Wittlaan 2, Heemstede (P. K. Haarlem).
- P. P. Martron, O.-I. Ambt. m. v., Nieuwer-Amstel, van:
Buitenveldert naar: Noordammerlaan B 292 (Bovenkerk).
- M. A. van der Sprong, Oud-Inspecteur P. en T., van:
Clarens, pension „Liliana”, naar: Brussel, Rue de Progrès
237, p/a. v. d. Lugt.
- G. F. P. Antes, Onderwijzer H. I. S., van: Wonogiri naar:
Poerwodjo.
- M. Kruijt, Landmeter, Bandoeng, van: Oud Merdika 7
naar: de Grootstraat 9.
- J. A. Monod de Froideville, Leeraar K. W. III S., Welte-
vreden, Pasaroestraat 28.
- P. L. van Andel, Off. v. Gez. 1e kl., van: Bandoeng, D. v. O.,
naar: Banjoebroe.
- A. J. Barto, Off. v. Gez. 1e kl., van: Bandoeng, D. v. O.,
naar: Amboina.
- Mr. J. J. W. Eekhout, Directeur Bureau Ondernemersbond,
Weltevreden, van: Dep. v. Ond. naar: Taneh-Abang Oost 73.
- Jhr. B. Ch. C. van Suchtelen, Ass.-Resident, van: Welte-
vreden, Dep. B. B., naar: Djambi.
- H. Th. Wechhuizen, wd. Wervingsecommissaris, van: Wel-
tevreden naar: Batavia.
- P. A. L. Eggermont, Onderw. Mulo, van: Weltevreden,
Dep. v. Ond., naar: Soerabaja, 2de Mulo.
- C. F. Führeng, Onderw. H. Ch. S., van: Weltevreden, Dep.
v. Ond., naar: Soengeiliat (Banka).
- W. G. H. Teunissen, Onderw. 1e kl., Weltevreden, van:
Dep. v. Ond. naar: Gang Paseban No. 79.
- J. van der Vliet, Hoofd. Eur. School, van: Weltevreden,
Dep. v. Ond., naar: Depok.
- J. W. Ebbink, Luit.-Kol. Inf., van: Bandoeng, D. v. O.,
naar: Tjimahi, 9e Bat. Inf.
- P. J. Burgwal, Opzichter 1e kl. der Genie, van: Bandoeng,
D. v. O., naar: Gewestelijke Geniedienst, Bandoeng.
- W. A. Braspot, Kap. Inf., van: Bandoeng, D. v. O., naar:
Magelang, 1e Bat. Inf.
- D. Nieuwland, Kap. Inf., van: Bandoeng, D. v. O., naar:
Meester-Cornelis, 11e Bat. Inf.
- F. D. Jansen, Off. v. Gez., van: Bandoeng, D. v. O., naar:
Magelang.
- A. J. C. van der Kuyl, 1e Luit. Mil. Adm., van: Bandoeng,
D. v. O., naar: Kantoor Onder-Intendant te Soerabaja.
- G. J. Berenschot, Kap. Inf., naar: Bandoeng, D. v. O., Ville
Afd. A.
- G. D. E. J. Hotz, Kap. Inf., van: Bandoeng, D. v. O., naar:
Kantoor Divisie Comdt. te Magelang.
- J. Chr. Hubach, Off. v. Gez., van: Bandoeng, D. v. O.,
naar: Militair Hospitaal te Weltevreden.

**Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West”,
die zich beschikbaar stellen voor het geven
van privaattlessen in Indische Talen,
Staats- en Strafrecht.**

- A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. —
Javaansch. — Maleisch.
- Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen
van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I.
Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Ma-
leisch.
- J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 5,
Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.
- A. H. Jansen, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gram-
matica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum,
Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en
's-Graveland.
- J. H. C. VERMEER, oud-officier, Antonie Duyckstraat 45,
— Correspondentiebureau voor moderne en Maleische
talen, lessen in Maleische omgangstaal en wiskunde.
- M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den
Haag. — Maleisch in den dagelijkschen omgang.
- JOS. SUYS, Candidaat-Notaris, Leeraar M. O. opleiding groot
en klein notarisexamen, repeteeert burger- en handels-
recht, Laan van Meerdervoort 294, Den Haag.
- Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te wor-
den, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereenig-
ing, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, en Secretaris afdeling
Den Haag, Laan van Meerdervoort 187.

VERHUIZINGEN PER

Auto-Tapissières

H. VAN DEN BOLD

APeldoorn :: TELEF. No. 273

N. BLOM - SCHEVENINGEN
BEEEDIGD EXPERT
Badhuisweg 33. Tel. S 3029
Inkoop van Paarden, Brillanten
en oude Indische Brillanten

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
1. Nederlandsch-Indië en de handel.
2. Indische toestanden gezien door een inlander.
3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
4. Sarikat-Islam.
5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
7. Denkbeelden der Inlanders van onze Indische Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
8. De Europeesche vrouw in Indië.
9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
2. Het Javaansch tooneel.
3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
4. De theecultuur op Java.
5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
6. Een doode taal in Indië.
7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
9. De Javaan gelijk bij schijnt en is.
10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
1. Nederlanders in Indië.
2. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredietwezen.
3. De Slavernij in Oost-Indië.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Djokdja, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is voorloopig gevestigd: Jacob Hopstraat 12, alhier.

Drogisterij „DE SALAK”
Molenstraat 67 hoek Prinsstraat
Telefoon H. 2849
BESCHIKBAAR.
Het betrouwbaarste en goedkoopste adres
Indische Geneesmiddelen

C. HOYNG

SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
UIT DE PLATEELBAKKERIJ
„ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
Garantie voor gave overkomst

Firma JOS. BROUWERS

Wijnhandel

Kantoor:
Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913

SPECIALITEIT in

ROYAL BARSAC

Grand Vin Etampé

à f 2.25 per flesch.

MEDOC, Supérieur

à f 1.25 per flesch.

Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S MEUBILEER.MIJ.

MEUBELN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ

DEN HAAG

NOORDEINDE 64c
TELEFOON H. 1076

ROTTERDAM

WESTNIEUWLAND 13
TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM—ROTTERDAM.

EVEN VOORRYDEN

IS VERSCHENEN No. 15 van:

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
Fokkerij, Hoefbeslag, enz.

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20
verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.
Daarenboven te 's-Gravenhage in HILLEN'S Sigaren-
Magazijn, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

DE
**VOORJAARS- EN
ZOMERNOUVEAUTÉS**
ZIJN AANGEKOMEN

BESCHIKBAAR.

Magazijn „NEDERLAND”

KATTENBURG & Co.
AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
ROTTERDAM

Uitrustingen voor de Tropen

Op aanvraag toezending
van catalogus

Onze reizigers
zijn door
het geheele land
te ontbieden.

BESCHIKBAAR.

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 3902

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen
en teekenen, van alle boven- en onderkleeding.
Ook Jongens- en Kinderkleeding. — Zendt
postwissel à f1.60 of BRIEFKAART en U
ontvangt per omgaand een boek voor zelf-
onderricht met meer dan 100 modellen en
maken daarbij een gratis apparaat om u te
laten zien hoe gemakkelijk onze methode is.
Verschillende naai- en huishoudscholen
werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS. S

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares
en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL O.Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44

Postchèque en Girodienst 76650

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hooftpostkantoor.
Torenstraat 5 6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg